

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Kristína Dobešová

**Vývoj regionálního mediálního priestoru v Česku
v porovnaní so Slovenskom: Regióny Náchodsko a
Bánovecko**

Bakalárska práca

Praha 2009

Autor práce: **Kristína Dobešová**

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: 2009

Hodnocení:

Bibliografický záznam

DOBEŠOVÁ, Kristína. *Vývoj regionálneho mediálneho priestoru v Českom regióne v porovnaní so Slovenskom- Regióny Náchodsko a Bánovecko*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálných vied, 2009. 60 s. Vedúci diplomovej práce Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Anotace

Bakalárska práca „*Vývoj regionálneho mediálneho priestoru v českom regióne v porovnaní so slovenským- Regióny Náchodsko a Bánovecko*“ pojednáva o histórii a súčasnosti mediálnych trhov v regiónoch. Cieľom práce bolo zistiť akí mediálni aktéri na územiach pôsobia, akú úlohu zohrávali v skúmaných lokalitách v minulosti a najmä ako fungujú v súčasnosti. Práca sa zameriava na všetky typy médií, to znamená na tlač, televízne a rozhlasové vysielanie a internet. Skúma počiatky periodickej tlače na území Náchodska aj Bánovecka a mapuje aj ich vývoj po roku 1989 až do súčasnosti. Ďalej sa venuje problematike vývoja a súčasného pôsobenia regionálnych televízií a rádii v okresoch Náchod a Bánovce nad Bebravou. Stručne popisuje aj rolu internetu vrámci regionálneho spravodajstva a pre archívacie médiami vytvorených materiálov. Následne porovnáva stav regionálnych médií v slovenskom a českom regióne pričom poukazuje na zhody a odlišnosti v skúmaných oblastiach. K tejto problematike existuje minimálny počet publikácií a preto jej napísaniu predchádzal rozsiahly výskum zameraný na archívne zložky, zoznamy ministerstva kultúry, ale aj na komunikáciu s osobami pôsobiacimi v regionálnych médiách. Motívom práce bolo zozbierať komplexný materiál o oboch regiónoch, ktorý sa v budúcnosti bude dať využiť ako zdroj pri ďalšom sledovaní pôsobenia regionálnych médií vrámci českého a slovenského mediálneho priestoru.

Klíčová slova

regióny, média, Náchod, Bánovce nad Bebravou, lokálna tlač, televízia, rozhlas

Annotation

The Bachelor work: 'The Development of Media in the Czech Region in Comparison to the Slovak Region – Nachodsko and Banovecky Region' looks into the history and presence of the media markets in the regions. The purpose of the work was to find out what was the impact of local media on local inhabitants in the mentioned areas, what role they played in the researched locations in the past and also in the present. The work concentrates on all types of media, press, television, radio broadcasting and internet. The research covers the beginning of periodical press in the Nachodsko and Banovecky region and maps its development after 1989 until today. It also deals with the present issues and current trends of the regional televisions and radios in the Nachod and Banovce nad Bebravou region. The role of internet is briefly described in terms of the regional news service and the archivation of the materials created by media. The current state of regional media in both Slovak and Czech region are compared and similarities as well as differences are highlighted. The research was based on archive materials, various materials from the Ministry of Culture database and also on the communication with people also people working in the regional media. The reason for this was the lack of materials available and also limited access to publications. The motive of this work was to collect complex material in both regions, which would be helpful in future as a source in the following research on the development of the regional media in the Slovak and Czech media sector.

Keywords

regions, media, Náchod, Banovce nad Bebravou, local press, television, radio

Prehlásenie

1. Prehlasujem, že som predkladanú prácu spracovala samostatne a použila som len uvedené pramene a literatúru.
2. Vlastný text bez anotácií a príloh má dovedna 80 309 znakov s medzerami, t.j. 47 normostrán.
3. Súhlasím s tým, aby práca bola sprístupnená verejnosti na vedecké a študijné účely.

V Prahe dňa 27.5.2009

Kristína Dobešová

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som sa rada pod'akovala Doc. PhDr. Barbare Köpplovej Csc.
za cennú odbornú pomoc při písaní práce.

Obsah

ÚVOD.....	9
1. PREDSTAVENIE REGIÓNOV BÁNOVECKO A NÁCHODSKO.....	10
1.1 REGIÓN NÁCHODSKO.....	10
1.2 REGIÓN BÁNOVECKO.....	10
2. POČIATKY PERIODICKEJ TLAČE NA NÁCHODSKU.....	11
2.1. PRVÉ PERIODIKÁ NA NÁCHODSKOM ÚZEMÍ.....	11
2.2. STRUČNÝ PREHLAD MEDZIVOJNOVEJ TLAČE NA NÁCHODSKU.....	12
2.3. PERIODICKÁ TLAČ NA NÁCHODSKU PO 2. SVETOVEJ VOJNE.....	13
3. POČIATKY PERIODICKEJ TLAČE V BÁNOVECKU.....	14
3.1. PERIODICKÁ TLAČ V BÁNOVCIACH NAD BEBRAVOU PRED PRVOU SVETOVOU VOJNOU.....	14
3.2. PERIODICKÁ TLAČ V BÁNOVCIACH NAD BEBRAVOU PO OSLOBODENÍ.....	16
4. VÝVOJ REGIONÁLNEJ PERIODICKEJ TLAČE PO ROKU 1989.....	18
4.1. VÝVOJ TLAČE V REGIÓNE NÁCHODSKO PO ROKU 1989.....	18
4.1.1. <i>Mestské a obecné spravodaje</i>	18
4.1.2. <i>Podnikové, záujmové a iné špecifické noviny a časopisy</i>	25
4.1.3. <i>Internetové spravodajské portály</i>	28
4.2. PERIODICKÁ TLAČ V REGIÓNE BÁNOVECKO PO ROKU 1989.....	29
4.2.1. <i>Prehľad tlače vychádzajúcej v Bánovecku po roku 1989 a v súčasnosti</i>	29
4.2.2. <i>Spravodajské internetové portály pre občanov mesta</i>	31
5.1. TELEVÍZNE VYSIELANIE NA NÁCHODSKU.....	32
5.1.1. <i>Televízia Náchod</i>	32
5.1.2. <i>Televízia Jaroměř</i>	34
5.1.3. <i>Televízne vysielanie Meziměstí</i>	35
5.2. HISTÓRIA A VÝVOJ BÁNOVSKÉHO TELEVÍZNEHO VYSIELANIA.....	35
5.2.1. <i>Bánovská televízia</i>	35
5.2.2. <i>Školská televízia AMOS</i>	37
6. VÝVOJ REGIONÁLNYCH ROZHLASOVÝCH STANÍC.....	37
6.1. RÁDIÁ NA NÁCHODSKU.....	38
6.1.1. <i>Hitrádio Magic (rádio Metuje)</i>	38
6.1.2. <i>Rádio Černá Hora</i>	40
6.2. VZNIK A VÝVOJ ROZHLASOVÉHO VYSIELANIA V BÁNOVECKU A OKOLÍ.....	41
6.2.1. <i>Rádio WOW</i>	41
6.2.2. <i>Rádio Yes</i>	43
7. POROVNANIE FUNGOVANIA REGIONÁLNYCH MÉDIÍ PO ROKU 1989.....	44
7.1. PERIODICKÁ TLAČ NA NÁCHODSKU A BÁNOVECKU V SÚČASNOSTI.....	44
7.3. ROZHLASOVÉ VYSIELANIE.....	46
ZÁVER.....	47
SUMMARY.....	49

POUŽITÁ LITERATÚRA.....	50
ZOZNAM PRÍLOH.....	54
PRÍLOHY.....	55

ÚVOD

Tému svojej bakalárskej práce som si vybrala na základe dlhoročného záujmu o fungovanie regionálnych médií v mojom domovskom regióne, teda v Bánovciach nad Bebravou. S prihliadnutím na štúdium na českej univerzite som tému obohatila aj o skúmanie lokálnych a regionálnych médií v Českej republike, konkrétne v Náchode, pretože toto mesto je približne rovnako veľké ako Bánovce nad Bebravou a preto som usúdila, že bude zaujímavé sledovať prípadné zhody či rozdiely vo fungovaní regionálnych mediálnych aktérov v oboch lokalitách.

Mediálny priestor regiónov Bánovecko a Náchodsko má historicky bohatú tradíciu a rozmanitých aktérov aj v súčasnosti. Cieľom tejto bakalárskej práce je zmapovať historicky vývoj jednotlivých mediálnych prvkov v oboch okresoch so zameraním najmä na obdobie po roku 1989 a súčasnosť. Chcela by som v nej poukázať na aktérov, ktorí mediálne dianie na Náchodsku a Bánovecku ovplyvňujú v súčasnej dobe, aký je ich podiel na miestnom mediálnom trhu a akú dôležitosť predstavujú pre miestnych obyvateľov.

Literatúra na túto tému existuje v Českej a Slovenskej republike skutočne v minimálnom množstve, preto je mojím cieľom pokúsiť sa nájsť v rôznych knižničných či archívnych zdrojoch čo najviac informácií týkajúcich sa Náchodska a Bánovecka.

V priebehu písania práce som zistila, že je potrebné mierne prehodnotiť niektoré predtým navrhnuté body v osnove téz a naopak venovať väčší priestor súčasnému daniu v skúmaných regiónoch. Po konzultácii s vedúcou práce som teda úplne vypustila kapitolu o osobnostiach žurnalistickej tvorby, aby som tak mohla venovať viac priestoru samotným regionálnym médiám Náchodska a Bánovecka.

1. Predstavenie regiónov Bánovecko a Náchodsko

1.1 Regi3n Náchodsko

Mesto Náchod leží na rieke Metuje v Královohradeckom kraji.¹ Žije v ňom približne 23 tisíc obyvateľov, čo je len o 2 tisíc viac ako v Bánovciach, ako okres má však v rámci republiky významnejšie postavenie. Jeho súčasťou je dovedna 78 obcí, z toho 11 miest, kde dokopy žije viac ako 112 tisíc obyvateľov. Náchodsko v priemyselnom vývoji dlho zaostávalo za susednými regiónmi, ale na počiatku 20teho storočia sa stalo známe vďaka vysoko rozvinutému textilnému priemyslu. Ten v regióne zastáva majoritnú pozíciu dodnes, podobne ako v Bánovciach. Náchodsko má taktiež bohatú kultúrno- historickú tradíciu o ktorej zveľaďovanie sa zaslúžili osobnosti ako Alois Jirásek či Josef Škvorecký, Božena Němcová a ďalší. Tlač má v tejto oblasti mimoriadne bohaté korene, v 20. storočí tu vychádzalo niekoľko významných titulov a periodická tlač vychádza v pestrej škále titulov aj v súčasnosti. Podobne ako v Bánovciach sa o kvalitnejšiu informovanosť obyvateľstva stará zabehnuté regionálne televízne vysielanie a taktiež Hitrádio Magic (pôvodne Metuje), ktoré prešlo pôsobivým historickým vývojom.

1.2 Regi3n Bánovecko

Mesto Bánovce nad Bebravou je situované na úpätí Strážovských vrchov, v údolí rieky Bebrava, na hlavnej spojnici medzi Stredným Slovenskom a Moravou.² Spolu s okolitými 40timi obcami tvorí okres Bánovce nad Bebravou, kde dokopy žije 38 385 obyvateľov, samotné mesto má v súčasnej dobe takmer 21 tisíc obyvateľov. Za prvej Československej republiky malo mesto poľnohospodársko-remeselný ráz. Po druhej svetovej vojne sa rozvíjal strojársky priemysel (automobilka Tatra), nábytkársky a textilný priemysel. Tradícia týchto priemyslov pretrváva v meste dodnes. Mesto má bohatú históriu spojenú s národoveckými snahami viacerých významných rodákov. Za najvýznamnejšiu z príľahlých obcí sa považuje Uhrovec, ktorý je zároveň najväčšou dedinou okresu.

¹ Pozri Príloha č. 1

² Pozri prílohu č. 2

Počiatky periodickej tlače v regióne siahajú do prvých rokov 20. storočia a pestrá regionálna tlač je charakteristickým znakom oblasti aj v súčasnosti. O informovanosť miestnych obyvateľov sa stará aj regionálne televízne vysielanie s takmer 14 ročnou tradíciou a od roku 2007 aj miestne regionálne rádio. Okrem domovských médií sú významnými aktérmi miestneho mediálneho trhu aj médiá susedných regiónov Topoľčiansko a Partizánsko a to najmä v oblasti tlače a rozhlasového vysielania, pretože iné káblové televízie na území mesta a regiónu svoje rozvody nemajú.

2. Počiatky periodickej tlače na Náchodsku

Cisársky patent z roku 1848 o slobode tlače priniesol zmenu do českých pomerov. V tomto období začalo vznikať v Náchode mnoho čitateľských spoločností, kde sa jednotliví členovia zaoberali rozoberaním úryvkov z kníh, či novín z iných regiónov. Prvú čitateľskú spoločnosť časopisov a novín v Náchode založil miestny učiteľ Karel Kejklíček.³

2.1. Prvé periodiká na Náchodskom území

Počiatky periodickej tlače na Náchodsku sa datujú do obdobia konca 19. storočia, kedy sa podhorské mestečko menilo na priemyselné centrum a vytvárali sa tu rôzne odborové organizácie a celky a mnohé z nich postupne začali vydávať vlastné časopisy či noviny. Prvé náchodské noviny vychádzali pod názvom **Brána zemská** a premiérový výtlačok mali možnosť miestni obyvatelia čítať 25.12.1896, no po pár číslach zanikli. Podobný osud čakal aj ďalšie noviny venované záujmom obyvateľstva severných Čiech **Hlasy z Náchodska**, ktoré zanikli po krátkom vychádzaní od roku 1899 a týždenník **Časový obzor**, ktorý sa v Náchode prvýkrát objavil v roku 1900. Dôvodom bolo, že si takéto tituly v danej dobe nenašli dostatočné množstvo čitateľov.⁴ Krátke pôsobenie na náchodskom regionálnom mediálnom trhu mal aj nezávislý pokrokový list **Hlasy od**

³ BAŠTECKÁ, L. a kol., Náchod (historie, kultura, lidé), Praha: NLN, 2004. s. 155

⁴ BAŠTECKÁ, L. a kol., Náchod (historie, kultura, lidé), Praha: NLN, 2004. s. 199

Metuje vydávaný v obci Krčín v rokoch 1903- 1906 a tiež nezávislé pokrokové noviny **Metuj**. Tie vychádzali v Náchode od roku 1902, no po pár výtláčkoch sa informácia o nich z miestnych archívov stráca. Ústredné združenie politického robotníctva vydávalo od roku 1904 týždenník **Textilný věstník**.⁵

O tom, že začiatok 20. storočia na Náchodsku bol bohatý na noviny a časopisy svedčia aj ďalšie tituly, ktorých existenciu eviduje miestny archív. Jedným z prvých nezávislých listov v Náchode je **Stráž na Kladskom pomezí** vychádzajúca v rokoch 1901- 1905. Uznávaným periodikom na krajskej úrovni sa stal aj nezávislý týždenník **Ratibor**, vydávaný v rokoch 1885 – 1915 pôvodne v Jaroměři a neskôr za hranicami náchodského regiónu, v Hradci Králové.⁶ Orgánom pracujúceho ľudu boli noviny **Obrana Lidu**, vydávané v Rychnově nad Kněžnou od roku 1899.⁷ Okrem nezávislých listov a periodík vydávaných rôznymi organizáciami hrali v tomto období významnú rolu aj periodiká politických strán. Redakcia oficiálneho týždenníka strany Národných socialistov presídlila do Náchoda z Vysokého Mýta v roku 1906, kde sa o rozvoj novín zaslúžil najmä redaktor František Kovařovic.⁸ **Podkrkonošské rozhledy** vznikli v roku 1909 a pod vedením redaktora Jana Hájka sa stali oficiálnym listom miestnej sociálno-demokratickej organizácie.

Tradičné **Náchodské noviny** boli približne do júna roku 1909 nezávislým politickým listom, ktorý sa pod vedením majiteľa a redaktora Josefa Koubu názorovo stotožnil s mladočeským programom a od mája roku 1910 vychádzal ako neoficiálny list tamojšej organizácie. Od 1.12.1911 bol už pod novým názvom **Náchodské listy** vydávaný novým vydavateľom- Národní stranou svobodomyšlnou v Náchode ako oficiálny tlačový orgán.⁹

2.2 Stručný prehľad medzivojnovnej tlače na Náchodsku

Mnoho titulov prerušilo svoju činnosť alebo úplne zaniklo počas prvej svetovej vojny.

⁵ DVOŘÁČEK, B., Pohledy do historie Nového Města nad Mětuji, Městský úřad, 1998. s. 403

⁶ BAŠTECKÁ, L. a kol., Náchod (Historie, kultura. Lidé). Praha: NLN, 2004. s. 199

⁷ BOUZA, Erik, VAŇKOVÁ, Věra. *Sbírka časopisů 1896- 1948*. Nové Město nad Mětuji : Státní okresní archiv Náchod, 1967. s.2

⁸ BAŠTECKÁ, L. a kol., Náchod (Historie, kultura. Lidé). Praha: NLN, 2004. s. 189

⁹ BAŠTECKÁ, L. a kol., Náchod (Historie, kultura. Lidé). Praha: NLN, 2004. s. 215

Niektoré opätovne začali vychádzať po jej skončení, ako napríklad Podkrkonošské rozhledy či Lidové proudy. Vznikli aj nové tituly ako napríklad Lidovecký orgán **Česká stráž**, ktorá začala vychádzať v roku 1921. V rokoch 1921- 1928 vychádzal v Novom Měste nad Metují týždenník s názvom **Kladská stráž**, finančne podporovaný miestnou učiteľskou organizáciou Budeč a Okresným osvetovým zborom, redigovaný miestnym tajomníkom Jarom Moravcom a učiteľom J. Proškom. V roku 1928 bol však predaný agrárnemu periodiku Pokrok, v ktorom sa správy z Náchodska zúžili už len na malú rubriku s názvom „Kladská stráž“. Týždenník **Česká stráž** vychádzal v Náchode pod vedením Československej strany lidové od roku 1926. Naopak nezávisle sa v tomto období prezentoval týždenník **U nás**, vychádzajúci v Náchode od roku 1935. V medzivojnovom období si veľkú popularitu získal učiteľský mesačník **Od kladského pomezí**, vychádzajúci v období od roku 1924 až do roku 1939 v Novom meste nad Metují, kde vychádzal krátko, ani nie celých 12 mesiacov od roku 1938 aj časopis nepolitického charakteru **Pramen**.¹⁰ Zlomovým momentom pre väčšinu novovzniknutých periodík bol vznik Protektorátu Čechy a Morava a vypuknutie 2. svetovej vojny. Činnosť väčšiny z nich bola úplne zastavená.

2.3 Periodická tlač na Náchodsku po 2. svetovej vojne

Po druhej svetovej vojne nastala nová éra periodickej tlače na Náchodsku. Vzniklo viacero titulov, jedným z prvých bol týždenník Náchodského okresného výboru **Jiráskuv kraj**, ktorý potom zanikol v roku 1951.

Vo veľkom počte, vzhľadom k aktuálnej politickej situácii, kedy si upevňovala svoju pozíciu Komunistická strana, začali vznikať závodné noviny a budovateľské periodiká. Patril medzi ne **Gumár**, časopis pracovníkov ČZKG Náchod (1949- 1961) a list fabriky Tepna, **Plhovský textilák** (neskôr **Tepna**), taktiež vychádzajúci Náchode.¹¹ K ideologicky podobným listom sa dajú zaradiť ešte noviny **Mládež Pětiletky**, ktorú vydávali mladí odborári bavlnárskeho závodu v Červenom Kostelci od roku 1950.

¹⁰ BOUZA, Erik, VAŇKOVÁ, Věra. *Sbírka časopisů 1896- 1948*. Nové Město nad Mětují : Státní okresní archiv Náchod, 1967. s.2

¹¹ BAŠTECKÁ, L. a kol., Náchod (Historie, kultura. Lidé). Praha: NLN, 2004. s. 255

Fabrika VEBA Broumov si taktiež vydávala vlastné závodné noviny od roku 1961 nazvané **Život Veby** a podobné periodikum vydával Národní podnik Kotov v Trutnove od roku 1950 pod názvom **Ozveny Kotova** a závod Lina v Jaroměři mal svoj časopis **Zrcadlo Lina** vychádzajúci od roku 1949. Ďalší Jaroměřský závod ZAZ informácie svojim zamestnancom podával prostredníctvom periodika **Řemen**. Za veľmi špecifické sa dajú považovať noviny **Hlas vodepky**, ktorý vydávali zamestnanci obchodu a distribúcie.¹² Pestrosť tlače náchodskej histórie potvrdzuje aj fakt, že v Náchode vychádzali samostatné noviny aj pre obyvateľov vidieckych oblastí s názvom **Nová brázda** od roku 1950. Po pár výtlačkoch však zanikli a v roku 1958 ich funkciu pre vzali okresné dedinské noviny **Náchodsko**. Svoje vlastné vidiecke noviny mala aj malá obec Dobruška, vychádzali od roku 1950 pod názvom **Průkopník**.¹³ Po udalostiach v auguste 1968 prehodnotená úloha viacerých periodík. Silnejúci tlak normalizačného vedenia OV KSČ spôsobil, že dvaja z najdôležitejších redaktorov Rídl a Šrůtka museli k 9.7.1967 ukončiť svoje pôsobenie vo významnom náchodskom liste **Nový čas**. Zo stránok novín sa po výmene redakcie vytratil názory občianskej spoločnosti a naopak obsahoval informácie ideovo- politického charakteru.¹⁴

Napriek vyhraneným a často dobovej atmosfére poplatným stanoviskám sú spomínané listy pestrým zdrojom informácií o dianí v Náchode a okolí.

3. Počiatky periodickej tlače v Bánovecku

3.1 Periodická tlač v Bánovciach nad Bebravou pred prvou svetovou vojnou

Pred prvou svetovou vojnou boli Bánovce nad Bebravou sídlom početných živnostníkov, tovarišov a učňov. K významným podnikom, ktoré na území mesta pôsobili patrila aj Tlačiareň Hermana Hertzku, ktorá po viacerých zmenách majiteľov zanikla až v roku

¹² BOUZA, Erik, VAŇKOVÁ, Věra. *Sbírka časopisů 1896- 1948*. Nové Město nad Mětuji : Státní okresní archiv Náchod, 1967. s. 1

¹³ BOUZA, Erik, VAŇKOVÁ, Věra. *Sbírka časopisů 1896- 1948*. Nové Město nad Mětuji : Státní okresní archiv Náchod, 1967. s. 2

¹⁴ BAŠTECKÁ, L. a kol., Náchod (Historie, kultura. Lidé). Praha: NLN, 2004. s. 266

1945. Tlačili sa tu plagáty, pozvánky a aj noviny vychádzajúce v Bánovciach nad Bebravou v tomto období.¹⁵

Históriu periodickej tlače v Bánovciach začali písať **Nitriansko-trenčianske noviny** v roku 1912. Sú potvrdením toho, že na začiatku 20. storočia začali na území republiky vznikať viaceré periodiká v záujme vytvárania vplyvu na kultúrny, hospodársky a politický život slovenského obyvateľstva. Vydávanie zahájil pokrokovým zmýšľajúcim účtovníkom Dušan Viest s podporou spisovateľa Janka Jesenského. Viest sa stal majiteľom, vydavateľom a redaktorom v jednej osobe. Cieľom Nitriansko-trenčianskych novín bolo informovať miestnych obyvateľov o verejných veciach, no predovšetkým podporovať národnú hrdosť a povedomie. Redaktor svoje články nepodpisoval a ani mnohí prispievatelia neuvádzali svoje meno. Veľa z nich používalo pseudonymy ako napríklad Remeselník, Amerikán, Mládenec, Mladohájsky, Svetlonos či Rodomil. Už v tomto čase boli pravidelnou súčasťou novín rôzne rubriky. V *Besednici* sa uvádzali krátke náladové prózy s občasným udaním autorov ako napríklad Janko Jesenský či A.P.Čechov. *Úvodníky* bývali najčastejšie venované národnostnej tematike, konkrétne vzťahom Slovákov a Maďarov v oblasti Západného Slovenska. V rubrike *Drobnička* sa čitatelia dozvedali informácie o kultúrnych podujatiach, napríklad o divadelných predstaveniach. Nitriansko-trenčianske noviny vychádzali do roku 1914.

V archívoch Trenčianskeho múzea v Trenčíne sa nachádza záznam o časopise **Bánovský Kurýr** v ktorom je opisovaný ako politický, kultúrny, sociálny, rodinný a humorný magazín. Za vydávanie boli zodpovední redaktori Andrej Gomboš a Vilém Jedlička. Vychádzal približne každý 5ty deň, čiže frekvencia vydávania bola vyššia ako u týždenníkov. Podľa dostupných informácií je možné skonštatovať, že tento časopis bol najdlhšie vychádzajúcim magazínom v spomínanom období, hoci dokedy presne vychádzal nie je jasné.

Jednoznačne najdlhšiu tradíciu v rámci periodickej tlače v regióne majú **Bánovské noviny**. Prvé vydanie vychádzalo od 15.9.1932 do 7.10.-1933. V roku 1932 vyšlo 12 čísel na 4 až 8 stranách, v roku 1933 32 čísel na dvoch až štyroch stranách. Majiteľom a zároveň zodpovedným vydavateľom sa stal Andrej Motoška, pracovník Okresného súdu v Bánovciach nad Bebravou. Týždenník mal pomerne veľký počet prispievateľov

¹⁵ ŠIŠMIŠ, M. A kol. , Bánovce nad Bebravou (1232- 2002). Martin: OSVETA, 2002. s. 177-178)

a dobrú grafickú úpravu. Úvodníky boli písané väčšinou bez uvedenia mena autora, no najviac ich písal sám redaktor. Z regionálneho hľadiska je nutné podotknúť, že prispievatelia často pochádzali z okolitých obcí ako Podlužany, Kšinná, Horné Naštice či Uhrovec. Častými autormi článkov boli predstavitelia cirkevného života. Tematicky sa magazín orientoval najmä na národnostné otázky, sociálnu situáciu obyvateľov, zoštatnenie školstva, súčasné politické stanoviská. Noviny obsahovali tiež rady pre chovateľov zvierat, básne, drobné oznamy, športové správy a podrobné informácie o premietaní v kinách Orol a Sokol. Neodmysliteľnou súčasťou bola tiež riadková inzercia.¹⁶

Súčasťou Bánovských novín boli pravidelné rubriky. *Chýry* prinášali novinky z republiky, ako aj zo zahraničia a tiež pomerne podrobné správy o miestnom dianí. Často sa tu vyskytovali informácie napríklad o krádežiach či úradne nepovolenom žobraní v Bánovciach a v okolitých mestách, ktoré predstavovalo vážny dobový problém. Rubrika *Drobné oznamy* bola charakteristická aj pomerne pokrokovými prvkami, ktoré sa v tomto období v tlači veľmi neobjavovali. Príkladom sú inzeráty inzeráty s cieľom nájsť si partnerku.

Informácia o miestnom časopise **Hostinský** sa nachádza v bulletine *15 rokov strojárskej výroby v Bánovciach nad Bebravou* (Štefan Hagara, Jozef Kobes, Západoslóvenské tlačiarne 1966, s. 12, ktorý bol vydaný ako príloha novín Tatra (III), č. 20. Podrobnejšie údaje zatiaľ zistené neboli.

3.2 Periodická tlač v Bánovciach nad Bebravou po oslobodení

K najvýznamnejším a povojnovým najrozšírenejším periodikám patrí **Hlas novej dediny**- okresné roľnícke noviny. Vychádzali od roku 1952 až do zrušenia Bánoviec nad Bebravou ako okresu v roku 1960. Vo funkcii vedúceho redaktora pôsobil Michal Belák. Tento list patril k najrozšírenejším a najvýznamnejším titulom obdobia.

Po skončení druhej svetovej vojny sa začal v regióne Bánovecko rozvíjať nový typ periodickej tlače. Vydávali ho miestne závody, ako svoje vlastné interné periodiká, no

¹⁶ ŠIŠMIŠ, M. A kol. , Bánovce nad Bebravou (1232- 2002). Martin: OSVETA, 2002. s. 204- 207

viacero titulov presiahlo hranice svojej domovskej fabriky a stalo sa pomerne hodnotným informačným zdrojom pre širokú verejnosť.

Históriu periodickej tlače v regióne Bánovecko po oslobodení začali písať noviny **Ozvena**. V roku 1949 ich vydával ZS ROH závodu Slovenka. Zanikli po reorganizácii výroby v podniku v roku 1953.

Časopis závodu Zornica **Tempo**, začal vychádzať v roku 1951 a od roku 1952 pokračoval ako **Zornica**. Najdlhšiu dobu pôsobil vo funkcii vedúceho redakcie Ivan Beňo. Vydavateľom bol Okresný výbor komunistickej strany v spolupráci so závodným výborom.

Ďalšími významnými podnikovými novinami je titul **Tatra**. Čiastočne však plnili aj funkciu mestských novín. Ich predchodcom boli závodné noviny **Bánovský Vorošilovec**. Ich prvé číslo vyšlo 15.8.1952 a v čase výstavby podniku plnili najmä informačnú úlohu. Posledné číslo vyšlo 1.6.1955. Noviny sa vyznačovali dobrou grafickou úpravou, bohatým obsahom. Vychádzali ako dvojtýždenník v náklade 1500 kusov a v počiatkoch stáli 40 halierov. Prvým redaktorom bol Jozef Pokorný, neskôr Jozef Trusina, Jozef Kobes a Štefan Repa. Prvé číslo pod názvom Tatra vyšlo 23.3. 1964. Na istý čas vychádzali v týždňovej periodicite, no neskôr prebehol návrat ku pôvodnej dvojtýždňovej podobe. Vydávala ich ZO KSS v spolupráci s vedením závodu K.J. Vorošilovec, neskôr premenovaným na Zornicu.

Pre mesto a celú lokalitu majú noviny Tatra nemalý význam, pretože sú odrazom nielen diania v závode ale aj celej epochy života regiónu. Väčšina obyvateľov, najmä mužská časť pracovala práve v spomínanom závode Tatra. Klasické mestské noviny začali v Bánovciach vychádzať až po roku 1990 a dovtedy túto funkciu plnil tatrovácky list. Po roku 1990 sa v úsilí zachovať tradíciu menilo záhlavie v náväznosti na organizačné zmeny vydavateľa. Najskôr vychádzali pod názvom **VAB, týždenník pracujúcich š.p.** **VAB Bánovce nad Bebravou** a od roku 1996 ako **Tatra Sipox**, v roku 1998 **VAB Sipox** a od roku 1999 opäť ako **Tatra Sipox**.

Toto periodikum zaznamenávalo vysoký stupeň obľúbenosti medzi miestnymi obyvateľmi a prakticky nemá v histórii mesta a okresu konkurenciu.

Za zakladateľa a dlhoročného redaktora sa považuje Jozef Kobes. V roku 1990 ho vystriedala Alžbeta Podobová a od roku 1991 Ľuboslav Ježo.¹⁷

4. Vývoj regionálnej periodickej tlače po roku 1989

Po roku 1989 sa zmenou spoločensko- politickej situácie ocitla v zmenenom prostredí aj lokálna a regionálna tlač. Prispela najmä novela tlačového zákona z marca 1990, ktorá umožňuje vydávať periodiká aj súkromným právnickým a fyzickým osobám. Do vydavateľskej štruktúry tak vstúpil nový subjekt, ktorý má na existenciu regionálnej a lokálnej tlače významný vplyv.¹⁸

4.1 Vývoj tlače v regióne Náchodsko po roku 1989

Vývoj tlače v regióne Náchodsko sa po revolúcii dá popísať ako postupná orientácia na veľký počet periodík, ktoré by pokryli v podstate celú oblasť podrobným regionálnym spravodajstvom. V praxi to znamená, že každá väčšia obec v regióne dbala na zriadenie svojich vlastných novín, v prevažnej miere s príznačným názvom Zpravodaj. Dá sa povedať, že štruktúra jednotlivých týchto periodík je takmer totožná. Príznačné sú pravidelné rubriky vrámci ktorých čitateľ nájde detailné miestne spravodajstvo s hlavným zameraním na obecnú samosprávu, kultúrne a športové dianie a v niektorých výtlačkoch aj priestor na diskusné príspevky obyvateľstva k aktuálnym problematikám.

4.1.1. Mestské a obecné spravodaje

Broumovské noviny- nezávislý časopis Broumovska a samotnej obce Broumov, ktorý vychádza v novej podobe od roku 2004 pod záštitou Občianskeho združenia Evropa Union Broumov v mesačnej periodicite. Magazín vznikol už v roku 1996 no v roku 2000 bolo vychádzanie prerušené a obnovené o 4 roky neskôr.

¹⁷ PODOBOVÁ, Alžbeta. *Vznik a vývoj závodných novín TATRA v rokoch 1964 až 1985*. [s.l.], 1986. 210 s. Diplomová práca. s. 19

¹⁸ BREČKA, Samuel. *Regionálne a lokálne médiá na Slovensku*. Bratislava : Print- Servis, 1998. s.12

Broumovsko – kultúrny a informačný spravodaj pre oblasť Teplicka, Broumovska a Policka, ktorý vychádza v nepravidelných intervaloch. Prvá zmienka o ňom sa objavila už v rokoch 1947- 1949, no potom na dlhé obdobie vychádzať prestal. Krátke trvanie mal aj pokus o znovuoživenie spravodaja v rokoch 1990- 1991. V poslednom období, v najnovšom vydaní potom vychádzal od roku 2000 až do marca 2009. Vydavateľom bolo Sdružení měst a obcí Broumovska, Policka a Teplicka a zameriaval sa najmä na oblasť vlastivedy. Vydavateľské združenie mapovalo najmä riešenie spoločných problémov záujmového územia, jeho ekonomický a sociálny rozvoj. Vychádzal ako štvrťročník.¹⁹

Broumovský zpravodaj- začal vychádzať v roku 1994 ako mestský informačný a kultúrny dvojtýždenník pod záštitou Mestského úradu v Broumove v náklade 900 výtlačkov. V roku 2000 sa periodicita zmenila a časopis vychádza doteraz ako mesačník v náklade 1600 výtlačkov a zabezpečuje tak spoľahlivé pokrytie domácností v meste a okolí. Zaujímavosťou je plnefarebný archív, ktorý eviduje každé vydanie od roku 2001.²⁰

Červenokostelecký zpravodaj - patrí medzi klasické mestské spravodaje. Vychádza od roku 1992 pre mesto Červený Kostelec, pod záštitou Mestského úradu ako mesačník v náklade 3500 kusov. Má bohatú tradíciu, pretože vychádzať začal už v roku 1975, až do roku 1887. Po krátkej pauze bolo v roku 1988 vydávanie obnovené a v roku 1992 sa zmenila aj formálna úprava, na ktorej základoch je spravodaj vydávaný dodnes.²¹

Českoskalický zpravodaj- vychádza pod záštitou mesta Česká Skalice od roku 1999. Pôvodne sa volal Českoskalický kultúrni zpravodaj, no po roku vychádzania sa názov zmenil. Hlavným poslaním mesačníka je informovať miestne obyvateľstvo o udalostiach a kultúre mesta. Všetky čísla, ktoré vyšli od roku 2005 sú k dispozícii v plnefarebnej verzii na internete.²²

¹⁹ Ministerstvo pro místní rozvoj : Sdružení měst a obcí Broumovska, Policka a Teplicka [online]. Dostupný z WWW: <<http://old.mmr.cz/sdruzeni-mest-a-obci-broumovska-policka-a-teplicka>>.

²⁰ Broumovský zpravodaj : Archiv [online]. 2009. Dostupný z WWW: <http://www.broumov-mesto.cz/zpravodaj/zpr_main.html>.

²¹ <http://zpravodaj.cervenokostelec.cz/zpravodaj.html>

²² http://www.ceskaskalice.cz/urad/data/inf_cancelek.htm

ECHO noviny náchodského regionu vydáva súkromný vydavateľ Karel Petránek už od roku 1995 a patria medzi najrozšírenejšie a najčítanejšie periodiká v okrese. Tento mesačník vychádza v náklade 22 500 kusov na Náchodsku, Broumovsku, Policku, Hronovsku, Českoskalicku, Jaroměřsku, Novoměstsku a v ďalších menších obciach či mestysoch. Články majú informačný charakter a veľa priestoru dostáva občianska inzercia. Noviny majú aj vlastnú distribučnú sieť kolportérov, ktorí ich pravidelne donášajú až do schránko obyvateľov regiónu.²³

Frymburské ozvěny- vydáva úrad mestysa Nový Hrádek v štvrtročnej periodicite. Vychádzať začal už v roku 1979, no po necelých 12tich mesiacoch zanikol. Obnovený bol potom v roku 1988 a vychádzal do roku 1991. V novom vydaní sa k čitateľom dostáva od roku 2000.

Hronovské listy u nás- vychádzajú pod záštitou Hronovského kultúrneho strediska ako mesačník od roku 1991 a prinášajú najmä spravodajstvo z Hronova a okolia. Čitatelia z nich získavajú informácie o činnosti Městského úradu v Hronově, názory na členov Zastupitelstva na riešenie aktuálnych problémov v meste, správy o vzdelávacích, kultúrnych, športových aktivitách rôznych spolkov a organizácií zriadených mestom Hronov, pozvánky na kultúrne akcie a priestor dostávajú aj samotní občania na vyjadrenie názorov.²⁴

Jaroměřský a Josefovský zpravodaj- vydáva mestský úrad v Jaroměři od roku 1994, vychádza v náklade 1300 kusov na 20tich stranách s mesačnou periodicitou. V novej podobe vychádza až od roku 2000 pod vedením redaktora Martina Hustáka. Pravidelnou prílohou spravodaja je **INFOSERVIS**, ktorý je orientovaný najmä na aktuálny z radnice. *„Hlavním důvodom pro vydávání Infoservisu je zvýšit informovanost občanů. Proto je*

²³ <http://www.novinyecho.cz/about.php>

²⁴ <http://www.mestohronov.cz/hronovske-listy/clanek/zasady-pro-vydavani-hronovskych-listu>

*orientován zejména na aktuality z radnice, důležitá výběrová řízení, nové důležité informace pro občany...*²⁵

Jetřichovský zpravodaj- vydáva Obecny úrad malej obce Jetřichov od roku 2004 raz za 2 mesiace a úlohou je tradične zhrnúť najdôležitejšie udalosti a novinky, ktoré sa v obci a v okolí udiali v popisovanom časovom úseku.

Machovský zpravodaj- vychádza pod záštitou Obecného úradu obce Machov od roku 2002 ako občasník na informovanie občanov obce

Martinkovický zpravodaj- vydáva obecný úrad obce Martinkovice už od roku 1997 pravidelne ako informačný dvojmesačník

Metujský zpravodaj- vychádza po záštitou Obecného úradu Česká Metuje . Má za sebou bohatú históriu, pretože jeho pôvodným účelom bolo informovať o Národných púťach, ktoré sa v Metuji konali v rokoch 1946- 1954. Postupne sa pretransformoval na moderný informačný spravodaj a v novej grafickej podobe vychádza od roku 2003, približne 4krát do roka.

Meziměstský zpravodaj- vydáva Mestský úrad v Meziměstí od roku 1999 ako mesačník. Tradíciou je, že prispievať môžu aj občania na špeciálne vytvorenú mailovú adresu, odkiaľ si články potom redaktori prevezmú a zaujímavé či podnetné zaradia do spravodaja²⁶

Náchodský Nečas- mesačník, ktorý vyvolával polemiky naprieč miestnou politickou scénou, viacerými údajne rasisticky motivovanými článkami. Vychádzať začal pod vedením redaktora Miroslava Rouska v roku 1992, od roku 2001 niesol nový podnázov

²⁵ <http://www.jaromer-josefov.cz/clanky.php?iSekce=6&iSub=221&iClanek=727>

²⁶ http://www.mezimesti.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9369&id=17063&p1=4142

„nezávislé Noviny vlastenecké a republikánske strany“, ktoré mali za úlohu objektívne informovať o živote a problémoch obyvateľov náchodského regiónu aj celej Českej republiky. Tento podnázov sa však udržal len veľmi krátko a v roku 2002 ho vystriedal podnázov nový „súkromné nezávislé noviny“. O objektivite a nezávislosti však začali vznikať rozne polemiky, pretože od roku 2001 vydávala Nečas Vlastenecká republikánka strana v Náchode. Zameriaval sa skôr na názorovo vyhranené články k rôznym miestnym problematikám, častokrát na hranici znesiteľnosti, za čo si viackrát vyslúžil podozrenie z rasisticky motivovaných príspevkov. Napríklad v roku 2001 vydala ČTK správu o podozrení zo šírenia rasizmu. Toto podozrenie sa však nakoniec nepotvrdilo, no obsah jednotlivých článkov v časopise je dodnes pozorne sledovaný.²⁷

Náchodský swing je príkladom veľmi moderného mesačníka, ktorý v plnofarebnej verzii vychádza v Novom Měste nad Metují v náklade 5000 výtlačkov na 48mich stranách pod vydavateľským vedením súkromného podnikateľského subjektu Savage company a.s. od roku 2007. Zameriava sa najmä na kultúrne dianie v regióne, ale čitatelia v ňom nájdu aj články z oblasti cestovného ruchu či gastronómie. V rámci zabezpečenia finančných prostriedkov je nutný aj pomerne veľký priestor na reklamu, šancu inzerovať však dostávajú najmä miestne podnikateľské subjekty, čím sa naplňuje komplexnosť mapovania regionálneho diania.²⁸

Náchodský zpravodaj vznikol v roku 1996 a v dnešnej dobe je hlavným periodikom nielen občanov mesta Náchod, ale aj okolitých obcí a vychádza v náklade 5000 výtlačkov v počte strán 16, raz mesačne. Vydavateľom je priamo Mestský úrad mesta Náchod a redakčný tím sa zameriava najmä napĺňanie pravidelných rubriík, ktorých štruktúra je s prihliadnutím na regionálny charakter novín mimoriadne bohatá. Z hľadiska publicistiky nechýba špeciálny úvodník, ktorý píše vždy iná významná osobnosť mesta, prípadne starosta či jeho zástupca, ďalej zápisy z prebiehajúcich a plánovaných rokovaní Mestského zastupiteľstva, ankety, fejtóny, komentáre a v neposlednom rade správy

²⁷ <http://www.reflex.cz/clanek6968.html>

²⁸ <http://www.nachodskyswing.cz/index.php?gid=1481>

z partnerských miest. V rámci rubriky servis sa čitatelia dozvedajú novinky z oblasti kultúry a taktiež praktické informácie napr. o otváracích hodinách konkrétnych zariadení a pod. Priestor dostáva aj šport, okrem výsledkov sa objavujú aj prezentačné články o úspechoch športových celkov či jednotlivcov. Základnou ideou periodika je osloviť čo najširšiu skupinu obyvateľov, preto je jeho súčasťou aj detská a študentská rubrika a inzercia.²⁹

Náš čas- vychádzal od roku 1960, povodne ako noviny UV KSČM. V roku 1999 sa však pretransformoval na nezávislý náhodský týždenník, ktorý vydával súkromný vydavateľ Stanislav Šrútek . Noviny zanikli v roku 2002.

NOVART- inzertný mesačník Nového mesta nad Metují, ktorý vydáva redaktorka a vydavateľka v jednej osobe Alena Krtíčková od roku 2008. Okrem inzercie sa zameriava sa najmä na informácie z oblasti kultúrneho diania a zo života miestnych umelcov.

Novoměstská směna- mesačník, ktorý vychádza v Novom Meste nad Metují podobne ako Novart od roku 2008, no prináša širšie spektrum informácií.

Novoměstský zpravodaj- vydáva Mestský úrad v Novom Meste nad Metují. Pôvodne začal vychádzať v roku 1979 no po niekoľkoročnom pôsobení zanikol. Znovuobnovenie nastalo až v roku 1992, postupne sa náklad ustálil na 1300 kusoch. Obsahovo sa tento mesačník skladá zo stálych rubriek a voľných článkov, ktoré získava redakcia z rôznych aktuálnych kultúrnych, športových a iných akcií poriadanych v Novom Meste nad Metují a jeho okolí. Všetky články sú schvaľované redakčnou radou, ktorá zasadá vždy raz mesačne po uzávierke.

Otovický zpravodaj- spravodajský mesačník malej obce Otovice, ktorý vydáva Obecný úrad od roku 1995 a zameriava sa na najdôležitejšie kultúrne a politické udalosti v obci a blízkom okolí.

²⁹ http://www.mestonachod.cz/na/z_servis/zpravodaj/

Podskáli občanský zpravodaj- dvojmesačník obce Teplice nad Metují, který vydáva vydavatel a redaktor Jiří Malík od roku 1996

Polický měsíčník- vychádza od roku 2004 pre obyvateľov malého mestečka Police nad Metují, no nezaostáva za spravodajskými periodikami väčších miest v náchodskom regióne. V plnofarebnom niekoľko stránkovom vydaní prináša najnovšie informácie z mestskej radnice, praktické rady obyvateľom, nechýba obrazový materiál k rôznym podujatiam a prispievať môžu aj bežní občania obce, ktorí nie sú členmi redaktorského tímu. Tým chce mesto zabezpečiť, aby bol mesačník čo najbližší verejnosti a bol akýmsi komunikačným kanálom medzi zastupiteľstvom a občanmi.

Poříčský zpravodaj- mesačník obce Velké Poříčí vydávaný Obecným úradom, vychádzajúci od roku 2003

Rasošský zpravodaj- vydáva Obecný úrad obce Rasošky, od roku 2007 a zaujímavosťou je jeho kompletný archív na miestnej internetovej stránke

Rodným krajem- magazín s podtitulom „Vlastivědný sborník Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků.“ Vychádzal už v rokoch 1972- 1978 štyrikrát do roka a pri jeho zrode stál učiteľ František Drahoňovský. Potom nastala odmlka až do porevolučného obdobia a pravidelné vydávanie sa znova obnovilo až v roku 1990. Časopis vydáva pravidelne dvakrát ročne Městský úrad v Červenom Kostelci v spolupráci s Múzeom Boženy Němcové v Českej Skalici, Mestskými a okresnými úradmi okolitých obcí, Státním okresným archívem, múzeom v Náchode a Českou poštou v Náchode. Šéfredaktorkou je v súčasnosti PhDr. Marcela Franková, riaditeľka knižnice v Červenom Kostelci. Tématicky sa zaoberá históriou regiónu, kultúrnou históriou, tradíciami, zaujímavosťami miestnej fauny a flóry. Texty sú pravidelne dopĺňané fotodokumentáciou a cieľom je osloviť čo najširšie spektrum regionálnych čitateľov.³⁰

³⁰ <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=579>

Šonovský zpravodaj- občasník Obecného úradu Šonov u Broumova, vychádzajúci od roku 2007 približne 8 krát ročne

Teplické ozvěny- mesačník obecného úradu Teplice nad Metují, vychádzajúci od roku 1991, zameraný na miestne spravodajstvo

Velichovský zpravodaj – nepravidelný magazín obce Velichovky vydávaný miestnym obecným úradom od roku 2007

ZDEJE.INFO- mesačník pre severovýchodné čechy, informačné, reklamné a inzretné noviny dodávané domácnostiam zdarma. Vydával redaktor Zdeněk Jeleček štyrikrát do roka od roku 2006 do januára 2009

Zpravodaj svazku obcí Metuje- vydáva štyrikrát do roka zväzok obcí Metuje od roku 2000, Toto združenie sa zaoberá najmä ochranou životného prostredia, koordináciou územného plánovania, investíciami v rámci regionálneho rozvoja. Združuje obce Bohuslavice nad Metují, Černice, Jasenná, Nahořany, Říkov, Šestajovice, Slavětín nad Metují, Velká Jesenice Vršovka a Rychnovek.³¹

Žďárcký zpravodaj- vydávalo obecné zastupiteľstvo obce Žďárky, od roku 1991 do roku 2007 ako miestny informačný spravodaj v mesačnej periodicite.

4. 1.2. Podnikové, záujmové a iné špecifické noviny a časopisy

Commando.cz – patrí medzi vedecké a populárno náučné tlačoviny, vychádza po záštitou súkromnej spoločnosti Integraf s.ro. so sídlom v Starom Měste nad Metují, ktorá sa špecializuje na polygrafické služby a na trhu pôsobí už od roku 1992. Vlastný mesačník zameraný na informovanie odbornej verejnosti o novinkách vo svojej oblasti však vydáva až od roku 2003,

³¹ <http://www.obcemetuje.cz/index.php?id=1&pid=80>

Čas Náchodska- dvojtýždenník, ktorý vydáva Art Agency Sunchine v Náchode. Tá sa špecializuje na poriadanie kultúrnych a spoločenských akcií.

Český realitní a inzertní týždenník- vydáva realitná kancelária Josefa Suchého v Náchode od roku 2000 so zameraním na súčasný stav realitného trhu v Česku a s tým súvisiacu inzerciu.

Český sběratel- od roku 2004 ho raz za dva mesiace ho vydáva Zdeněk Jindra, zamestnanec miestnej technickej tlačivárne.

ESO 2000- vychádzal od roku 1999 až do roku 2008 jako firemný časopis spoločnosti SVZ ESO BOHEMIA s.r.o. v mesačnej perperiodicite v obci Studnice pri Náchode.. Firma však skrachovala, preto bolo jeho vydávanie zastavené.

EURO BABIČKA občasník vychádzajúci pri príležitosti konania rovnomennej súťaže- Vychádza 2 krát do roka pod vedením riaditeľa súťaže Vladimíra Tauchmanna v obci Jaroměř.

Filatelistické noviny- dvojmesačník vychádzajúci pod vedením Zdeňka Jindru, pracovníka v polygrafickom priemysle. Noviny vychádzajú od roku 2004 v Novom Měste nad Metují.

Gumař- noviny akciovej spoločnosti Rubena Náchod, podnikový časopis vychádzajúci v mesačných intervaloch. Má dlhoročnú tradíciu.³² Najskôr vychádzali v rokoch 1957-1963 ako týždenník s podnázvom 'list spolupracovníků gumářských závodů Rubena n.p'. Od roku 1961 zmena podnázvu na ČZJ Náchod. V poslednom vydaní vychádzal od roku 1996 do konca roku 2000.

³² Pozri Kapitola 2.3.

Hospic Anežky české- dvojmesačník vychádzajúci od roku 1995, vydáva ho priamo zdravotnícke zariadenie Hospic Anežky české v Červenom Kostelci ako spravodaj

HOT TIME- periodikum špeciálne zamerané pre pracovníkov v hodinárskom priemysle, ktorý ako štvrťročník vydáva Jasněna Vláhová od roku 2006 v Novom Měste nad Metují.

K odpolední káve- vydáva Centrum vzdělávání Náchod ako svoj vlastný informačný spravodaj len občasne, približne 2krát do roka od roku 2003

Karsit revue- vydáva spoločnosť Karsit s.r.o od roku 2006 v Jaroměři ako svoje vlastné periodikum o produktoch pre automobilový priemysel.

Lázeňské etudy- vydávajú Lázně Velichovky od roku 2007, kúpeľný informačný zpravodaj, ktorý vychádza v náklade 3000 kusov občasne, len niekoľkokrát do roka

Magazín NEI Reportu- začal vychádzať už v roku 2003 v Náchode, ako dvojtýždenník, vydávaný politickou stranou Nezávislá iniciatíva s cieľom čo najširšej sexuálnej osvety medzi mladými ľuďmi. Táto politická strana nadväzuje na tradície európskeho humanistického myslenia

Míček a jeho kamarádi- mesačník pre deti a mládež vydávaný od roku 2007 pod vedením redaktorky Nadi Hlávkovej vo Veľko Poříčí

Pavučina- vydáva ho Hnutí Duha na Broumovsku, občianske združenie, ktoré sa zaoberá aktuálnymi problémami v meste Police nad Metují. Magazín vychádza od roku 2005 ako občasník

PC Bazar- dvojtýždenník s IT tematikou, ktorý od roku 2007 vydáva v Novom Meste nad metují firma NOMI CZ s.r.o.

Podvodník JUNÁK vydáva od roku 2004 Svaz skautů a skautek v Novom Měste nad Metují ako dvojmesačník

(PO)VOLEBNÍ NOVINY- vydáva v obci Hronov, MUDr Klikarová Anna ako dvojmesačník od roku 2003, zaoberjúci sa politickou tematikou

PRACOVNÍ NABÍDKY- dvojtýždenník, ktorý vydáva od roku 2001 firma NOMI cz s.r.o, v Novom Meste nad Metují, špecializuje sa najmä na inzertné služby občanom

QITec - firemný magazín spoločnosti ITec GROUP,a.s Nové mesto nad Metují. Ktorý vychádzal od roku 1995 do roku 2004 ako štvrťročník. Po skrachovaní spoločnosti následne zanikol aj časopis.

QUANTUM REPORT- vydáva agentura TNT s.r.o, ako štvrťročník od roku 2001, časopis maklérskej firmy, pre klientov maklérskeho spoločnosti.³³

Soptík – vydávala firma Hasiči s.r.o. V Novom Měste nad Metují v rokoch 1996-2001 ako list hasičov okresu, miest, obcí a podnikov. Od roku 2001 sa názov zmenil na Hasičské noviny a ten si dobrovoľný hasičský zbor ponechal až do súčasnosti. Prináša najčerstvejšie a najkomplexnejšie informácie z hasičského prostredia, informácie o činnosti vedenia zboru, o zásahoch a podobne.³⁴

VÝČEPNÍ LIST- občasník, ktorý vydáva Petr Rýgr v Novom městě nad Metují, od roku 2002 ako experimentálny polročník so zameraním na novinky z oblasti pivárstva.

4. 1.3. Internetové spravodajské portály

Región Náchodsko nemá zatiaľ veľmi rozvinuté portály, kde môžu čitatelia voľne prispievať do diskusií k miestnym problematikám. K niečomu podobnému sa zľahka približuje informačný portál **Nachodsko.cz**³⁵, no slúži skôr ako portál na propagáciu

³³ http://finance.idnes.cz/inv.asp?c=A020208_181441_ekonomika_klu

³⁴ <http://www.hasicisro.cz>

³⁵ <http://nachodsko.cz/isna/start.htm>

turistického ruchu v regióne. Obsahuje však dôležité webové odkazy na jednotlivých najdôležitejších aktérov mediálneho priestoru. Ďalším podobným portálom, obsahujúcim spravodajské informácie je server **Nachodsko.info**, kde je prehľadne spracované dianie v každom dôležitom meste regiónu.³⁶

4.2. Periodická tlač v regióne Bánovecko po roku 1989

4.2.1. Prehľad tlače vychádzajúcej v Bánovecku po roku 1989 a v súčasnosti

Vychádzanie dvojtýždenníka **Bánovské noviny** bolo po niekoľkoročnom prerušení znovu obnovené v roku 1994, ale trvalo len približne 3 roky. Noviny opäť na čas zanikli v roku 1997 pod tlakom Bánovského televízneho vysielania. Znova vychádzajú od roku 2005, pod záštitou Mestského kultúrneho strediska v Bánovciach nad Bebravou v náklade približne 6000 kusov. Po počiatočných snahách o vychádzanie v mesačných intervaloch sa prešlo opäť na dvojtýždňové intervaly. O obsah sa stará jeden interne zamestnaný redaktor a viacero externistov, zatiaľ čo grafickú úpravu má na starosti jeden grafik. Na ôsmich stranách sa miestni obyvatelia dozvedajú najpodstatnejšie informácie z diania v meste, z toho jedna stránka je venovaná inzercii.³⁷

Bánovské listy- vychádzali len v krátkom období v roku 2006, ako experimentálne periodikum, ktoré by teoreticky mohlo konkurovať tradíciou sprevádzaným Bánovským novinám. Vydavateľom bola súkromná spoločnosť Media Group BTS, s.r.o, Bánovce nad Bebravou a hlavným šéfredaktorom sa stal Ing. Peter Drábik. Nákladom 6000 kusov a počtom strán sa Bánovským novinám veľmi podobali. Zhodoval sa aj priestor venovaný inzercii. Obsahom sa podobal krátko vychádzajúcim novinám z roku 2002 s názvom **Inzerta**, ktoré vydávala rovnaká súkromná spoločnosť. Ich cieľom však bolo skôr informovať občanov o kandidátoch do miestnych parlamentných volieb.

³⁶ <http://www.nachodsko.info/>

³⁷ Martin Tuchyňa. BTV, Farská 2, Bánovce nad Bebravou. 10.5.2009. Telefonická komunikácia

Bánovské informačné noviny známe pod skratkou BIN vychádzajú pod hlavičkou reklamnej agentúry Koka a.s. od roku 2004. Predstavujú inzertný, plnofarebný 4 stranový týždenník, v ktorom sa nachádzajú správy zo športu a postupne sa zaraďujú aj rubriky ako napríklad „Bánovská kuchárka“. Pred voľbami do mestského zastupiteľstva v nich zvyknú vychádzať aj články s predvolebnou tematikou.³⁸

BN Euro profit je ďalší inzertný týždenník, ktorý vydáva agentúra Agency Gemini, s.r.o so sídlom v Bánovciach nad Bebravou. Vychádza v náklade 14.400 kusov a je distribuovaný vlastnou distribučnou sieťou do celého okresu Bánoviec, to znamená do všetkých 42 obcí aj s príľahlými oblasťami s cieľom pokryť región a zvýšiť informovanosť obyvateľov. Distribúcia do obcí bola rozšírená od 9.1.2009.³⁹

MY Topolčianske noviny majú dlhoročnú tradíciu, pretože začali vychádzať už v roku 1960. Zakladateľmi boli Tibor Kalecký a Anton Krumpár. Po roku 1989 ich čitatelia poznali pod názvom DNEŠOK. V roku 2004 prešli pod jeden z najväčších vydavateľských domov na Slovensku, Petit Press, a. s. Vydavateľstvo čoskoro sieť novín vydávaných na západnom a strednom Slovensku zastrešilo pod spoločným názvom MY. Noviny vychádzajú ako týždenník s priemerným nákladom 4700 kusov, v redakcii pracuje 10 ľudí. Mestu Bánovce nad Bebravou je v nich venovaný priestor v rozmedzí 1-2 strán.⁴⁰

Uhrovský spravodaj je občasník, ktorý vychádza približne každé tri mesiace od marca roku 2007. Vydavateľom je Obecný úrad Uhrovec. Spravodaj prináša informácie z obecného diania.

³⁸ Ing. Miroslav Bitarovský, J.Matúšku 770/ 16, Bánovce nad Bebravou. 10.4.2009. Osobná komunikácia

³⁹ Katarína Zwiasová. Agency Gemini s.r.o, Trenčianska cesta 887/52, Bánovce nad Bebravou. 10.4.2009. Emailová komunikácia

⁴⁰ <http://www.mynoviny.sk/topolcianske-noviny-767.aspx>

4. 2.2. Spravodajské internetové portály pre občanov mesta

Pranier.sk je internetový portál, ktorý sa od roku 2005 snažil ako prvý poskytnúť občanom priestor na vyjadrovanie sa k rôznym problematikám zo života mesta. Spočiatku sa čitatelia aktívne do diskusií zapájali, no postupne v priebehu približne dvoch nasledujúcich rokov aktivita prispievateľov utíchla a v súčasnosti sú redaktori tohto portálu takmer nečinní.⁴¹

Populi Vox je novší internetový portál fungujúci od roku 2007, ktorého cieľom je podľa autorov vyvarovať sa nedostatkom, ktoré spôsobili neúspech portálu Pranier. Taktiež je založený na príspevkoch občanov, ktorí tu môže voľne vyjadriť svoj názor na diskutované problematiky z rôznych oblastí regionálneho diania.⁴²

RegionBanovce.sk je spravodajský server fungujúci od roku 2009, ktorý sa prednostne zameriava na regionálne aktuality z oblasti mestského zastupiteľstva, kultúry, športu a pod. Má dvoch stálych redaktorov a niekoľko externých prispievateľov.⁴³

5. Vývoj regionálneho televízneho vysielania

Veľký vplyv na vývoj regionálnej televízie zohrala skutočnosť, že si vyžaduje podstatne vyšší kapitál ako napríklad zriadenie rozhlasového vysielania a že regionálna lokálna televízia zohráva pomerne nepodstatnú úlohu na silne konkurenčnom medzinárodnom televíznom trhu. Na druhej strane vo vzťahu k divákovi a jeho problémom má regionálne a lokálne televízne vysielanie z hľadiska informačnej funkcie najbližšie. Lokálna televízia má pre rozvoj daného regiónu a jeho identitu nesmierny význam a to najmä vtedy, keď jeho programové zameranie vystihuje samotnú podstatu diania v regióne či meste a jeho okolí. Zároveň miestne televízne vysielanie prispieva aj

⁴¹ <http://www.pranier.sk/>

⁴² <http://www.populivox.sk/>

⁴³ <http://www.regionbanovce.sk/>

k rozvoju miestnej kultúry a celého spoločenského života. Ako informačný zdroj plní tiež doplnkovú funkciu vo vzťahu k verejnoprávnej televízii, súkromným televíznym staniciam s nadregionálnym dosahom, či zahraničným satelitným programom.⁴⁴

5.1. Televízne vysielanie na Náchodsku

5.1.1. Televízia Náchod

Televízia Náchod začala vysielat' 10.4. 1994 a jej hlavnou náplňou je zabezpečovať mestské káblové vysielanie a regionálne spravodajstvo. Vysielala na kanáli R1 firmy Cable plus Hradec Králové. Programy mali vysoko profesionálnu úroveň, pretože na začiatku televíziu viedla filmová režisérka Kateřina Lessenková. Tá však v televízii dlho nezotrvala, s divákmi sa rozlúčila už 25.10.1994 reportážou z výstavy Mojmíra Preclíka.⁴⁵

Po jej odchode nastali v televízii výrazné zmeny. Do vedenia sa potom dostala redaktorka Jitka Štěpánová. Zaviedol sa nový program, polhodinka Karla Sladkého, ktorá obsahovala viac reklamy aj informácií ako dovtedajšie vysielanie.

Vlastníkom televízie je v súčasnosti firma TV Náchod s.r.o, ktorá je zapísaná v obchodnom registri a majoritný obchodný podiel má pán Jakub Jirka.⁴⁶

Televízny tím tvorí okrem riaditeľky Štěpánové redaktor Petr Rousek a ďalej externí moderátori a redaktori a tento tím spoločne zabezpečuje pravidelné týždňové vysielanie, zložené zo spravodajstva z Náchoda a širšieho okolia. Tento spravodajský blok sa vysielal pravidelne každý deň a aktualizuje sa raz do týždňa. V úplných začiatkoch vysielania televízie mali diváci spravodajský blok videit' len v utorok od 18tej hodiny a v ten istý deň v repríze od 22hej. Reriízovalo sa aj v stredu o 10.00 hodine. Postupne sa však prešlo na 24 hodinové nonstop vysielanie, v ktorom sa informačný videotext strieda so spravodajskými reláciami.⁴⁷

⁴⁴ BREČKA, Samuel. *Regionálne a lokálne médiá na Slovensku*. Bratislava : Print- Servis, 1998. s.27

⁴⁵ Lessenková odchází. *Náš čas*. 25.10.1994

⁴⁶ <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/rejstrik-firem/DO-60912103-tv-nachod>

⁴⁷ Městská televize s novou nabídkou. *Hradecké noviny*. 2.11.1994, č. 5, s. 1

Okrem samotných správ zahŕňa tiež kultúrne a športové pozvánky a prezentuje zaujímavosti z regiónu. Náchodské vysielanie sa od iných regionálnych televízií odlišuje najmä v tom, že dáva väčší priestor amatérskym dokumentárnym snímkam predovšetkým s cestovateľskou tematikou. Niekoľko dokumentov odvysielaných v náchodskej televízii prevzalo aj pražské televízne štúdio pre svoju nedeľnú *Toulavou kameru*. V rámci produkcie televízie boli natočené a pripravujú sa aj ďalšie dokumenty o významných náchodských osobnostiach, čím vzniká pomerne hodnotný historický archív.

Pozoruhodná je častá účasť zástupcov televízie v prestížnej Medzinárodnej súťaži televíznych štúdií KAFKA a taktiež časté úspechy. Súťaž sa poriadajú každý rok v moravskej Kopřivnici a svoje televízne snímky sem zasielajú rôzne televízne štúdiá. Náchodská televízia získala od roku 1998 viacero ocenení v kategóriách Zpravodajství, Reklama, Dokument. Významným ocenením práce štúdia bol diplom z Tour Region Písek 2002, kedy snímka 'Rozkoš' priniesla postup do medzinárodnej súťaže v Karlových Varoch za unikátne spracovanie témy propagácie regiónu. V poslednom období sa tvorcovia dokumentárnych filmov zamerali na náchodský zámok výsledkom čoho je dokument „Kuronská cesta“, ďalej na architektúru mestského divadla a hotela 'Beránek' či na pôsobenie Josefa Škvoreckého.⁴⁸ v regióne. Ten je jedným z najvýznamnejších rodákov, v meste strávil detstvo, študentské roky a pôsobil tu istý čas aj ako učiteľ a roky strávené na Náchodsku výrazne ovplyvnili jeho literárnu a publicistickú tvorbu.

Náchodské televízne štúdio okrem filmov pripravuje aj kultúrne podujatia, napríklad „Španielske dni“, vďaka ktorým Náchod hostí množstvo zahraničných hostí. Finančná dotácia od magistrátu je nedostatočná, preto je náchodská televízia nútená zabezpečiť si finančné prostriedky tvorbou reklám, inzerciou a tvorbou propagačných materiálov.

Náchodská televízia je podľa základných licenčných podmienok predovšetkým spravodajský subjekt, ktorý musí byť schopný zabezpečiť najnovšie informácie pre obyvateľov náchodského regiónu a do budúcnosti jej predstavitelia plánujú najmä personálne posilniť súčasný štáb, aby bol schopný spracovávať aj náročnejšie spravodajské a publicistické témy. Zároveň je tu viditeľná snaha prispievať v ešte väčšej

⁴⁸ Jitka Štěpánková, Hurdálková 147, Náchod. 3.4.2009. Osobná komunikácia

miere do medzinárodných dokumentárnych súťaží a tým informovať širokú verejnosť o projektoch a snahách ich regionálnej televízie.

5.1.2. Televízia Jaroměř

Televízia Jaroměř zahájila svoje vysielanie 7.9.1997. Zriadovateľom nebolo mesto Jaroměř, ako býva v iných regionálnych televíziách zvykom, ale súkromný podnikateľský subjekt Kabelová televize Jaroměř a.s.. Mesto Jaroměř sa však zaviazalo prispievať menšou finančnou čiastkou na prevádzku vysielania. Ďalším zdrojom financií boli od začiatku reklamy a sponzorské príspevky miestnych podnikateľov. Po dohovore so spoločnosťou SATER v.o.s. Nový Bydžov, televízia začala využívať káblové rozvody zavedené práve touto firmou. Obsahovo malo byť vysielanie zamerané najmä na miestne spravodajstvo a vysielat' sa začalo nepretržite formou slučky v dĺžke približne 20-35 minút, ktorá celý deň bežala na vybranom kanále.⁴⁹ Reportáže sa v zázname obmieňali raz do týždňa a tento model sa udržal až do súčasnosti. Prostredníctvom káblových rozvodov sa vysielanie dostáva k divákovi vo viac ako 1500 domácnostiach. Televízia sa po necelom roku prevádzky dostalo do finančnej krízy, kedy mesto odmietalo ďalej finančne prispievať. Touto problematikou sa začali zaoberať aj miestne noviny a časopisy s cieľom osloviť širokú verejnosť ako aj mestské zastupiteľstvo, aby prehodnotilo svoje stanovisko k regionálnej televízii.⁵⁰ Kríza prišla v čase, kedy televízia začala úspešne nadväzovať kontakty s okolitými televíziami napríklad v Náchode či s regionálnou televíziou Puls v Hradci Králové a taktiež s rádiom Metuje. Apel zamestancov a atorcov vysielania nakoniec primäl mesto a miestne podnikateľské subjekty, aby prispeli a finančnou injekciou zachránili miestne jaroměřské vysielanie. Televízia získala nový názov- **Jaroměřský INFO kanál**. Ten dodnes prináša divákovi informácie predovšetkým z miestneho diania- politiky, samosprávy, štátnej správy, športu, kultúry a i. Okrem toho televízia spolupracuje s Jaroměřským spravodajom a niektoré informácie vydané v týchto novinách spracováva pre svojich divákov a to najmä z diania na Radnici.⁵¹

⁴⁹ Vysílá místní televize v Jaroměři. *Náš čas*. 3.9.2006.

⁵⁰ KADLEC, Miroslav. Vysílání TV Jaroměř ohroženo?. *Náš čas*. 23.9.2007

⁵¹ <http://www.studioktj.cz/programova-nabidka.htm>

V súčasnosti televízia pripravuje vysielanie nepravidelných programov produkovaných inými štúdiami a ďalšími profesionálnymi či amatérskymi tvorcami.

5.1.3. Televízne vysielanie Meziměstí

Káblová televízia v Meziměstí je zavedená do približne 70tich percent domácností a v prevažnej miere slúži na občiansku inzerciu prostredníctvom videotextových inzerátov. V nepravidelných intervaloch sa objavujú aj krátke reportáže z regionálneho diania.⁵²

5.2. História a vývoj Bánovského televízneho vysielania

5.2.1 Bánovská televízia

Bánovské televízne vysielanie vysielala od októbra roku 1996 podľa licencie T/71, ktorej prevádzkovateľom je Mestské kultúrne stredisko. Televízia je čiastočne financovaná z rozpočtu mesta a zvyšok dopĺňa príjmami z reklám a teletextových inzerátov. Na začiatku malo možnosť sledovať aktuálne spravodajstvo z diania v regióne viac ako 4000 domácností v káblových rozvodoch troch poskytovateľov v Bánovciach nad Bebravou. Zriaďovateľom vysielacieho štúdia je mesto Bánovce nad Bebravou. Za začiatku vysielania sa na plnení licenčných podmienok podieľal kameraman Martin Tuchyňa(v BTV pôsobí dodnes), technik Adrián Mokriš a redaktor Vladimír Laluch. Postupne si televízia vybuďovala okruh externých spolupracovníkov.

Od roku 1996 do roku 1998 bolo vysielanie rozdelené na dve hlavné časti. Väčšinu nepretržitého vysielacieho času pokrýval teletext, ktorý zároveň nahradzoval aj v tom období nefungujúce Bánovské noviny. Občania a firmy mali možnosť inzerovať, vyvesovať oznamy a spropagovať tak svoje pôsobenie na miestnom trhu. Druhú časť vysielania pokrýval obrazový program. Každý párny týždeň ho tvorilo regionálne spravodajstvo pod názvom Bánovský týždenník , v nepárnych týždňoch sa striedali relácie s názvom Predstavujeme vám a Hovoríme s...

⁵² http://www.mezimesti.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9369&id=17063&p1=4142

Predstavujeme Vám bola špeciálna relácia, ktorá obyvateľov zoznamovala s osobnosťami pôsobiacimi v regióne Bánovecko, z oblasti kultúry, športu, zdravotníctva či podnikania.

Aktuálne témy, ktorými mesto a okolie žilo sa zasa rozoberali v relácii **Hovoríme s**. Tá sa točila v špeciálne vybavenom štúdiu, s moderátorom a hosťom. Obe spomínané relácie sa v programovej štruktúre bánovskej televízie neudržali dlho a po dvoch rokoch bol ich priestor venovaný Bánovskému týždenníku.

Bánovský týždenník predstavoval a dodnes po novým názvom predstavuje najpodrobnejšie spravodajstvo z regiónu. V prvých rokoch vysielania sa reprízoval päťkrát do týždňa a postupne jeho tvorcovia schválili až 25 repríz do týždňa. Až do januára roku 2009 vždy vo štvrtok prebehla uzávierka reportáži a tie sa od štvrtkového večera vysielali v nezmenenej podobe a formáte nasledujúcich 7 dní, kým nedošlo k ďalšej aktualizácii. V súčasnosti redakčný tím činnosť dosť výrazne pozmenil. Vysielanie sa akualizuje vždy po dokončení reportáže v ktorýkoľvek deň v týždni a zaradením nového príspevku zákonite vypadne najstarší z predošlých. Bánovský denník sa vysielala každý deň o 7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 17.00, 18.00, 21.00 a 23.00 v dĺžke do 45 minút vysielacieho času.

Bánovské televízne vysielanie je dlhoročným členom združenia LOTOS, ktoré predstavuje spolok lokálnych televíznych staníc Slovenska. V rámci jeho projektov sa televízii podarilo dosiahnuť viacero významných ocenení. Na pravidelnom každoročnom workshope lokálnych televízií už BTV víťazilo v kategóriách Najlepšie regionálne spravodajstvo a Najlepšia reklama.

V roku 2006 začalo BTV vysielat' okrem domovských Bánoviec nad Bebravou taktiež v najväčšej obci okresu, v Uhrovci. Obec má vlastnú licenciu na prevádzkovanie lokálneho televízneho vysielania, ale kompletný program preberá od Bánovského televízneho vysielania

Hlavným cieľom je podobne ako v náchodskej televízii posilniť personálne zázemie televízie. V súčasnosti v tíme pracujú traja kameramani, ktorí sú zároveň aj strihačmi, redaktormi a niekedy príspevky aj načítavajú. Problém je, že mesto nedokáže finančne zabezpečiť pracovníkom interný pracovný pomer a preto je väčšina moderátorov čo moderátoriek zamestnaná na externý pracovný pomer. Tento stav je však

nevyhovujúci, pretože externý zamestnanci nie sú dostatočne flexibilný na pokrytie čoraz viac zvyšujúcich sa nárokov redakčnej rady.⁵³

5.2.2 Školská televízia AMOS

V rámci spravodajského bloku bánovskej televízie pôsobila aj na slovenské pomery unikátna školská televízia AMOS. Vznikla v roku 2004 na Základnej škole Komenského v Bánovciach nad Bebravou s cieľom naučiť mladých ľudí základy práce pred a za kamerou. **Počas svojho niekoľkoročného pôsobenia** si TV AMOS vytvorila vlastný spravodajský blok s názvom **"Školské správy."** Relácia bola vysielaná v rámci regionálneho Bánovského televízneho vysielania. Deti a študenti sa zábavnou formou učili ako vyrobiť autentickú reportáž so školskou tematikou. Členovia krúžku pochádzali z rôznych základných škôl a preto každá škola mala svojich reportérov, ktorí spracúvajú záznamy zo zaujímavých a dôležitých udalostí. Sami si písali standupy a komentáre a za pomoci odborného dozoru kameramana a strihača pomáhali formovať výsledný produkt.

Okrem domáceho pôsobenia si členovia vyskúšali aj prácu mimo bánovského regiónu, napríklad v aquaparku pri Liptovskom Mikuláši, kde sa v lete 2007 odohrala aj tzv. „Veľká filmová súťaž“ zameraná na hľadanie nových talentov.⁵⁴

Od roku 2008 už školská televízia vlastný spravodajský blok nevysiela. Zameriava sa na nové projekty, ktorými sú najmä cestopisné dokumentárne filmy zo série s názvom, Slovak Trekker, použiteľné ako výchovno- vzdelávacia pomôcka pre žiakov základných škôl, ale aj ako pútavý materiál pre širokú verejnosť. Takto zdokumentovať sa podarilo napríklad Oravu či región Liptov.⁵⁵

6. Vývoj regionálnych rozhlasových staníc

Regionálny a lokálny rozhlas je predstaviteľom alternatívnej formy komunikácie. Je prejavom jedného z významných trendov súčasného mediálneho vývoja- výrazného

⁵³ Martin Tuchyňa, BTV, Farská 7, Bánovce nad Bebravou. 5.5.2009. Osobná komunikácia

⁵⁴ Ing. Miroslav Bitarovský, J.Matúšku 770/ 16, Bánovce nad Bebravou. 10.4.2009. Osobná komunikácia

⁵⁵ <http://www.amosonline.info/tv-amos>

posunu masového publika k individuálnym a záujmovo špecializovaným skupinám poslucháčov. Svojím dosahom, ako aj obsahovým zameraním sa regionálne a lokálne rozhlasové stanice stali v mnohých prípadoch aktívnym prvkom regionálneho rozvoja nielen v tradičnom kultúrnom zmysle (rozvoj trhu práce, inzercia, reklama) . V poslednom období rozhlas pohltil výhodné reklamné sféry, ako napríklad pracovné miesta a reklamy na trhu automobilov, a postupne útočí aj na iné reklamné sféry, ktoré boli donedávna výsadou regionálnej tlače.⁵⁶

6.1. Rádiá na Náchodsku

6.1.1. Hitrádio Magic (rádio Metuje)

Vysielanie Náchodského rádia Metuje bolo oficiálne spustené 18.10. 1995. O jeho vznik sa výrazne zaslúžila skupinka miestnych podnikateľov, ktorá investovala vstupný kapitál, rovnako ako niekoľko bývalých pracovníkov rádia Alfa/ dnes Impulz/. Štúdiá boli zriadené na náchodskom Masarykovom námestí a v rovnakej budove sídlia až dodnes.

Prvá pridelená frekvencia, 92, 8 MHz pokrývala najskôr len Náchod a blízke okolie. Šírenie signálu zabezpečoval vysielateľ Dobrošov, nachádzajúci sa v pohraničnej oblasti. Rádio začalo vysielat' ako stanica rodinného typu, orientovaná na veľmi široký záber poslucháčov. Špecializovalo sa na klasický stredný prúd hudby, no postupne sa ukázalo, že marketingovo najvýhodnejšia bude orientácia na poslucháčov v produktívnom veku, to znamená cca 25- 45 roční.

Špecifickým prvkom vysielania sa stali žánrové programy. Každý večer rádio vysielalo hudobnú reláciu zameranú na iný žáner, zaradené boli rockové, oldies, disco či baladové programové bloky, umožňujúce osloviť široké spektrum poslucháčov.

Keďže rádio bolo pomenované podľa miestnej rieky Metuje, tvorcovia programu tomu prispôbovali aj názvy jednotlivých relácií. počúvať bolo možné Ranní sprchu, Dopoludní fontanu, Odpolední gejzír, Povečerní splav a Noční proud.

⁵⁶ BREČKA, Samuel. *Regionálne a lokálne médiá na Slovensku*. Bratislava : Print- Servis, 1998. s.22

Veľký význam sa prikladal spravodajstvu. Správy sa vysielali každú celú hodinu, postupne sa krátke flashe vysielali dokonca každých 15 minút. osobitné miesto zaujímalo regionálne spravodajstvo a redakcia dokonca zamestnávala aj vlastného publicistu Vladislava Honzu. Ten netradičným spôsobom spracovával informácie z regiónu Náchodsko a poslucháčom ich prinášal v podobe úvah, fejtónov. Najviac regionálnych informácií rádio vysielalo počas Rannej sprchy.

Okrem nutných komerčne zameraných súťaží si rádio snažilo udržiavať aj svoje interné súťaže, pre vlastnú propagáciu. Najtypickejšia niesla názov „Tajomstvo vraku rádia Metuje.“

V takto nastavenom trende fungovalo rádio Metuje približne 5 rokov od svojho vzniku. Potom bolo vedenie nútené prispôbiť sa trendu novému v podobe masívnej komercializácie. Tá postihla väčšinu vtedy existujúcich súkromných rozhlasových staníc. Najväčšia kríza nastala na prelome roku 1998 a 1999, kedy muselo rádio bojovať o udržanie sa na mediálnej scéne. Prvotným plánom totiž nespojiť sa s veľkými korporáciami vlastniacimi celé siete lokálnych rádii. Nakoniec sa však tento plán nenaplnil a z existenčných dôvodov vstúpilo rádio Metuje v roku 1999 do reklamnej siete MMS. Tento krok sprevádzalo aj prepúšťanie niektorých dlhoročných zamestnancov a ich následné nahradenie novými posilami. S tým spojená bola aj výmena dovtedy používaného programu a postupná transformácia systému na novší program Spirit.⁵⁷

V programovom vední Rádia Metuje sa postupne vystriedali Petr Štrup, Martin Halaxa, Jiří Kánsky, Dušan Krejdl a Mirek Ťokan. Medzi najdlhšie pôsobiacich moderátorov patrila Markéta Šejblová, Jan Tuna, Tomáš Peterka, Pavel Frode, Michal Souček, Hana Nedvědová či Jana Mudrová. Spravodajstvo až do dnešnej doby vedie Petr Záliš. Riaditeľ rádia pôsobí v jeho vední od samotného vzniku. Je ním Marek Remeš.

Vysielanie je stále prevádzkované zo strechy objektu, prenášané spojovacou vzdušnou čiarou na hlavný vysielateľ, ktorý stojí v Dobrošove nad Náchodom, neďaleko Jiráskovej chaty. Ten svojim signálom na frekvencii 92, 8 pokrýva väčšinu královehradeckého kraja. Pre kvalitnejší príjem vo všetkých lokalitách regiónu Východných Čiech sú v prevádzke takzvané vykrývajúce frekvencie. Ako prvé boli spustené kmitočty v Orlických horách-Litický Chlum nad Vamberkem a v Bromove. Nasledovali vysielateľ na Táboře pri Jičíne-

⁵⁷ Pavel Fröde, CET 21 s.r.o., Kríženeckého náměstí 1078/ 5, Praha 5, 25.4.2009. Osobná komunikácia

kmitočtet 107, 3fm, ďalej 95, 1 fm a v roku 200ž bol spustený kmitočtet 97, 0 fm v Trutnově na Šibeničném vrchu.

Programová štruktúra sa po transformácii rádia Metuje zásadne zmenila. Názvy relácií sú v súčasnosti úplne odlišné, ako predtým, volajú sa výstižne: MAGICKÉ Ráno, Dopolodne, Odpoledne, Večer, Noc.

Momentálne je signál nového rádia, Hitrádia Magic možné naladiť od Prahy čiastočne cez okres Mladá Boleslav do okresov Jičín, Semily, Trutnov, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí a čiastočne Svitavy. Pokryté sú taktiež okresy Hradec Králové, čiastočne Pardubice, Nymburg a Kolín.⁵⁸

Čo sa týka počúvanosti v maximum dosiahlo v poslednej dekáde roku 2008, kedy si hitrádio Magic denne naladilo 69 tisíc poslucháčov, v prvých mesiacoch roku 2009 nastal mierny pokles, na 65 tisíc ľudí denne, no dlhodobé štatistiky vykazujú sústavnú vzostupnú tendenciu.⁵⁹

6.1.2. Rádio Černá Hora

V Náchodskom regióne je dost' počúvané aj Rádio Černá hora, ktoré celkovo denne osloví až 112 tisíc poslucháčov. Vzniklo v roku 1993 v Trutnove na amatérskej báze a špecializovalo sa na výlučne mladé publikum. To sa prejavovalo najmä v hudobnej dramaturgii, prevládali nové hity. Na severovýchode Čiech ale bola Černá hora prvým súkromným rádiom, spočiatku sa dokonca z Trutnova dovážali predtočené kazety s vysielaním priamo k vysielacu v Krkonoších, kde sa odvysielali. Po dvoch rokoch sa rádiu vyprofilovalo do podoby, v ktorej funguje v podstate dodnes, to znamená hitové rádio s dôrazom na najväčšie hity súčasnosti a posledných približne 20 rokov s prioritným zameraním na mladých poslucháčov vo veku od 17 do 29 rokov s presahom do 39 rokov. Obyvatelia Náchodska zachytávajú signál rádia najmä vďaka frekvencii 87, 8 fm z vysielaca na Suchom vrchu.⁶⁰

⁵⁸ <http://www.hitradiomagic.cz/index.php?lng=CZ&index=0&webid=15>

⁵⁹ Pozri Príloha č. 2

⁶⁰ <http://www.cernahora.cz/radio-program-a-lide/o-nas.htm>

6.2. Vznik a vývoj rozhlasového vysielania v Bánovecku a okolí

6.2.1. Rádio WOW

Regionálne rádio WOW začalo vysielat' v júni roku 2007. Patrí medzi najmladšie súkromné rozhlasové stanice na slovenskom mediálnom trhu. Majiteľom licencie sa stala spoločnosť Mediapolis HC Trade so sídlom v Novej Bošácej s konateľkami Elenou Cilingovou Irenou Habšudovou. Programovým riaditeľom sa stal Marek Ondrušík, ktorý má za sebou pôsobenie v už neexistujúcich rádiách Dúha a DCA vysielajúcich v 90tych rokoch v Dubnici nad Váhom. Prvotným zámerom rádia bolo prinášať poslucháčom v regióne stredný prúd hudby so zameraním na staršie hity zo 60tych, 70tych a 80tych rokov. Pre oslovenie čo najširšieho spektra poslucháčov sa moderované relácie informovanie a zábavu striedajú s nemoderovanými, žánrovo vyhranenými reláciami. Každý pracovný deň majú poslucháči možnosť počuť hodinovku s názvom Muzička, ktorej hudobná štruktúra sa mení podľa jednotlivých hudobných štýlov na ten ktorý deň naplánovaných. Nosnými sú v tomto prípade oldies, soul, disco 80te a 90te roky a Christian music.

Špecifickým programovým prvkom bola od úplného začiatku fungovania rádia relácia so zameraním na regionálne spravodajstvo s názvom Panoráma. Na jej tvorbe sa podieľala sieť redaktorov. Tí prinášali reportáže z oblasti kultúry, športu a v podstate všetkého dôležitého o čom sa v regióne hovorilo. Postupne však funkciu redaktora pre reláciu Panoráma vykonával už len jeden redaktor, Ľuboslav Ježo. Okrem regionálneho spravodajstva sa v programovej štruktúre nachádza aj spravodajstvo celoplošné, zatiaľ však len v ranných hodinách v rámci relácie Ranná káva. Pre milovníkov českej a slovenskej hudby sa pravidelne, raz do týždňa vysiela relácia s názvom SK- CZ, v ktorej moderátor predstavuje najnovšie single z českého a slovenského hudobného trhu.

V roku 2008 sa spustilo on-line internetové vysielanie a celková počúvanosť v druhom a treťom štvrtroku sa vyšplhala na doterajšie maximum, ktoré sa zatiaľ prekonať nepodarilo. Podľa prieskumu agentúry Ty&My si denne rádio WOW naladí denne 30, 63 percent zo všetkých poslucháčov v regióne. Tým sa v materskom regióne stalo najpočúvanejšou rozhlasovou stanicou. Veľký podiel na tom majú viaceré veľké súkromné firmy pôsobiace v Bánovciach (GABOR. HELLA. Eterna...), ktoré po dohode

s vedením rádia ladia frekvenci 90, 4 vo dvojích výrobách. Krátku históriu rádia sprevádzali a doteraz sprevádzajú časté personálne zmeny na všetkých postoch. Marek Ondrušík sa približne po roku vysielania postu programového riaditeľa vzdal po nezhodách s konateľkou spoločnosti vlastníacej licenciou. Nahradil ho dotvtedajší PR manažér Peter Maňák. Aj tomu však bola na konci roku 2008 táto funkcia odňatá a prvých 5 mesiacov roku 2009 rádio v podstate programového riaditeľa nemalo a túto funkciu zastupovala konateľka Mediapolisu, Elen a Cilingová. Zostala zároveň jedinou konateľkou spoločnosti, pretože Irena Habšudová sa tejto funkcie vzdala. Samotné vysielanie spočiatku fungovalo za prítomnosti dvoch pracovníkov v štúdiu- moderátora a technika, postupne, do začiatku roku 2009 vysielanie začal zabezpečovať len jeden moderátor schopný ovládať aj technické zariadenia.

Problémovou oblasťou bol od počiatku marketing. Časté zmeny na poste marketingového riaditeľa spôsobili, že rádio nemalo dostatočný počet klientov, aby dokázalo na mediálnom trhu prežiť. Tento fakt spôsobil nemalé finančné problémy, s ktorými rádio WOW bojovalo v prvom štvrtroku 2009.⁶¹

Súčasnosť

V súčasnej dobe sa začína nová éra bánovského rádia. Od 11.5.2009 odsúhlasila Rada pre rozhlasové a televízne vysielanie prevod 100-percentného obchodného podielu v licencovanej spoločnosti Mediapolis HC Trade doterajšej majiteľky Eleny Cilingovej na podnikateľov Veroniku Balážovú (80 %) a Milana Baláža (20 %). Do funkcie programového riaditeľa sa opäť vrátil Marek Ondrušík. Programová štruktúra sa sčasti zmenila. Ranná relácia Ranná káva je naďalej vysielaná denne. Relácia zameraná na regionálne však bola zrušená a správy z mesta a okolia sú zaradované do vysielania v relácii Jazda, ktorá je taktiež naďalej vysielaná denne. Zo starých programov zostala zachovaná relácia SK-CZ zameraná výlučne na českú a slovenskú hudobnú scénu. Zmeny nastali najmä vo večernom vysielaní. Relácia venovaná hudbe na želanie poslucháčov Večerný život sa vysielala už len 2 dni v týždni. Zvyšné večerné prime time časy vyplní nová hitparáda s názvom WOW-PARÁDA, alternatívna relácia venovaná

⁶¹ Nikola Brišová, Rádio WOW, Sládkovičova 1172/ 34, Bánovce nad Bebravou. 21.4.2009.Osobná komunikácia

netradičným zábavným vsuvkám a alternatívnej hudbe s názvom ulica, filmová a showbiznisová relácia s názvom ZO SVETA FILMU.⁶²

Zásadnou zmenou prešla aj internetová stránka rádia www.radiowow.sk, ktorá v súčasnej dobe ponúka komplexné informácie zo všetkých dôležitých oblastí záujmu poslucháča.⁶³

Čo sa týka počúvanosti, doterajšie maximum, ktoré sa rádiu podarilo dosiahnuť v druhej a tretej vlne 2008, činí 11 136 poslucháčov denne. V poslednom období roku 2008 počúvanosť priamo úmerne s pozastavením moderovaného vysielania znížila pod hranicu 10 000 poslucháčov denne.⁶⁴ Prognózy budúceho vývoja však hovoria v prospech zvyšujúceho sa množstva nových poslucháčov.

6.2.2 Rádio Yes

V rámci regiónu majú možnosť občania ladiť aj iné regionálne rádio, topoľčianske rádio **YES**. To patrí pod spoločnosť B.P.Media s.r.o, ktorá zahájila vysielanie po pridelení frekvencii v roku 2007.⁶⁵ Zatiaľ sa stále profiluje, no jeho cieľom je byť hlavne veľmi blízko obyvateľom regiónu. Hrá aktuálnu, ale aj staršiu hudbu rôznych štýlov v rámci rôznych programových blokov.⁶⁶ Samozrejme nechýbajú ani regionálne informácie spravodajského charakteru, čím môže rádio vážne konkurovať Bánovskému rádiu WOW. Jeho signál je totiž možno zachytiť v celom Bánovecku a preto je vývoj preferencií obyvateľov voči týmto dvom vysielacím prvkom rozhodne zaujímavou témou na sledovanie v budúcnosti. Rádiu YES sa zatiaľ počet 10 000 poslucháčov denne však prekročiť nepodarilo.

⁶² <http://sk.radiotv.cz/radio/radio.phtml/wow>

⁶³ http://www.radia.sk/spravy/1797_od-11-maja-nove-radio-wow.html

⁶⁴ Pozri Príloha číslo 3

⁶⁵ <http://sk.radiotv.cz/radio-clanky/1658/radio-yes-oddnes-skusobne--naostro-od-januara.html>

⁶⁶ http://www.radioyes.sk/index.php?site=radio_yes

7. Porovnanie fungovania Regionálnych médií po roku 1989

7.1. Periodická tlač na Náchodsku a Bánovecku v súčasnosti

Základný rozdiel medzi regionálnou tlačou v okrese Náchod a Bánovce nad Bebravou spočíva v počte obcí schopných vydávať vlastné noviny. Hoci sú kľúčové mestá, teda Bánovce nad Bebravou a Náchod takmer rovnako veľké, ich okresy zahŕňajú diametrálne odlišnú sídelnú štruktúru. Okres Náchod tvorí dovedna 78 obcí z toho až 11 miest, zatiaľčo Bánovce sú jediným mestom okresu, do ktorého patrí ešte 41 menších či väčších obcí. Táto odlišnosť sa zákonite musí prejavovať aj v počte periodík vychádzajúcich na území.

Na Náchodsku v súčasnosti vychádza 21 periodík s názvom Zpravodaj, ktoré informujú občanov o dianí v obci a väčšinou je ich vydavateľom Mestský a obecný úrad, teda sú do určitej miery poplatné aktuálne vládnucim politickým stranám, čo môže mať vplyv na mieru ich objektivity. O tom, že sieť periodík na Náchodsku je skutočne pestrá svedčí aj fakt, že niektoré mestá sú schopné vydávať viacero novín či časopisov venujúcich sa podobným tématickým, len každý z rozdielnych uhl'ov pohľadu. To je napríklad prípad Broumova. Tu vychádzali ešte donedávna okrem Broumovského spravodaja ešte ďalšie dva tituly- Broumovsko a Broumovské noviny. Podobná situácia je aj v samotnom Náchode, kde po roku 1989 boli viaceré viac či menšie úspešné pokusy o vydávanie novín. Do dnešného obdobia sa udržal tradičný Náchodský zpravodaj, kontroverzný Náchodský nečas a aj najnovší kultúrny časopis Náchodský swing.

Okrem spravodajsky zameraných titulov sa na Náchodsku v čoraz väčšom množstve objavujú rôzne tematicky zamerané časopisy vydávané občianskymi združeniami, firmami a podnikmi s cieľom informovať užšiu či širšiu verejnosť o svojej činnosti, produktoch, akciách a podobne. Väčšinou majú charakter občasných (Eurobabička, HOT TIME) ale nájdu sa aj také s pravidelnejšou periodicitou (Čas Náchodska, PC Bazar).

V Bánovciach nad Bebravou a okolí je situácia zásadne odlišná. Je to dané už spomínanou štruktúrou okresu. Bánovce sú centrálnym mestom a druhá najväčšia obec

má len približne 1500 obyvateľov, ostatné sú ešte menšie. Z toho vyplýva, že na dostatočnú informovanosť obyvateľstva nie je potrebný taký počet novín ako v Náchode a okolí, a celkom reálne by ani výraznejšie väčší počet periodík nemal šancu na prežitie v regióne. Preto sa o priazeň čitateľa v súčasnosti uchádzajú tradičné Bánovské noviny vydávané Mestským kultúrnym strediskom a ďalej dva prevažne inzertné tituly vydávané odlišnými podnikateľskými subjektami- BIN (Bánovské informačné noviny) a BN Euro profit. Okrem toho sa o mapovanie obecného diania stará ešte obec Uhrovec, svojím sporadicky vydávaným Uhrovským spravodajom. V porovnaní s obdobím pred rokom 1989 vychádza v regióne menej titulov, ako bývalo zvykom.

Oba regióny si dávajú záležať na bohatých internetových archívoch svojich novín či časopisov a tak sa čitateľ či bádateľ celkom jednoducho dostane aj k starším titulom bez toho, aby musel obchádzať miestne archívy. Niektorým obciam síce úplné archivovanie všetkých čísel zatiaľ chýba, no väčšina má k dispozícii na svojich internetových stránkach plnofarebné verzie, voľne stiahnuteľné.

7.2. Televízie vysielanie

Vývoj regionálneho televízneho vysielania prebiehal v oboch regiónoch v podstate podobne. Ciele zriaďovateľov boli takmer totožné- zabezpečiť obyvateľom v regióne pravidlené lokálne spravodajstvo a poskytnúť ešte viac priestoru na občiansku inzerciu prostredníctvom vysielania videotextu. Regionálne televízie v slovenskom aj českom regióne vždy bojovali a dodnes bojujú o finančné dotácie, pretože pre rozpočty miest predstavujú dotácie na ich fungovanie nie malú finančnú záťaž. Asi najviac bojovala o prežitie televízia Jaroměř, ktorá po necelom roku vysielania stála na pokraji krachu, kvôli nesúrodým názorom mestského zastupiteľstva na jej financovanie. Vo všeobecnosti sa však dá povedať, že hoci mnohokrát so stratami, ale predsa regionálne televízie prežívajú do dnešných dní a okrem toho sa snažia aj obohatiť svoje vysielanie o dokumentárnu tvorbu. Mnohé príspevky či už reportážneho alebo dokumentárneho charakteru sa objavujú na súťažiach, TévÉ Náchod sa pravidelne zúčastňuje medzinárodnej súťaže televíznych štúdií s názvom KAFKA, kde žne aj časté úspechy. Bánovské televízne

vysielanie je zasa členom združenia LOTOS, ktoré zoskupuje regionálne televízie a tie medzi sebou prezentujú svoju domácu štúdióvu tvorbu.

Pri zrovnávaní stavu regionálneho televízneho vysielania na Náchodsku s Bánoveckom sa opať ukazuje podstatný rozdiel v sídelnej štruktúre regiónov. Bánovce nad Bebravou sú centrálou regiónu Bánovecko a jedine na území tohto okresného mesta je obecný rozpočet či miestne podnikateľské subjekty dosť silný na to, aby prevádzkovali televízne vysielacie štúdio. Jedinú výnimku tvorí najväčšia obec v okrese Uhrovec, ktorá však doposiaľ na zriadenie vlastného obecného vysielania prostriedky nenašla a tak len preberá vysielanie BTV.

Naopak na Náchodsku nie je okresné mesto jediným mestom, ktoré je schopné prevádzkovať televízne vysielanie. Svoje vlastné vysielanie prostredníctvom káblových rozvodov má aj mesto Jaroměř a dokonca aj obec Meziměstí.

7.3. Rozhlasové vysielanie

V súčasnej dobe majú oba skúmané regióny bohato pokryté územia signálom rôznych či už regionálnych alebo celoplošných rádii. No z historického hľadiska je tradícia regionálneho rozhlasového vysielania len na Náchodsku. Hitrádio Magic (pôvodne Rádio Metuje) bolo miestnymi nadšencami vybudované na amatérskej báze s postupnou profesionalizáciou. Okrem neho v regióne pôsobí skoro rovnako staré rádio Černá hora. Odlišným štýlom vysielania sa obe rádia osloviť určitú cieľovú skupinu poslucháčov a tým pádom si priveľmi nekonkurujú. V Bánovciach nad Bebravou rádio vysiela krátko, postupne sa však na domácom mediálnom trhu začína udomáčať a hľadať si cestu k poslucháčovi. Bánovskému rádiu WOW je okrem celoplošných staníc najväčšou konkurenciou regionálne rádio zo susedného okresu, rádio YES. Obe rádia majú vysielacie štúdiá od seba vzdialené asi 25 km, začali vysielať v podobnom čase a hoci sa každé z nich orientuje na trošku odlišný hudobný štýl, v konečnom dôsledku bojujú o oslovenie čo najväčšieho počtu klientskej základne na zakúpenie reklamného času.

ZÁVER

Regionálne médiá predstavujú veľmi dôležitú súčasť českého a slovenského mediálneho trhu. Od počiatkov periodickej tlače na našom území sú zaznamenávané snahy miestnych inteligencií o to, aby aj na území regiónu existovali noviny a časopisy zamerané na regionálne dianie. Aj podľa konceptu spravodajských hodnôt je totiž blízkosť jedným z hlavných faktorov, prečo sa udalosť môže stať súčasťou spravodajstva. Aj tento koncept nevychádza z ničoho iného, ako práve z potreby ľudí vedieť čo sa v ich blízkom okolí deje. Regionálne médiá preto odjakživa mali a budú mať svoje miesto v živote obyvateľstva a Náchodsko s Bánoveckom nie sú v tomto smere žiadnou výnimkou. Z výsledkov tejto práce vyplynulo, že sieť regionálnej tlače je na Náchodsku oveľa bohatšia ako v Bánovecku, dôvodom však je najmä odlišná sídelná štruktúra regiónov. Náchod spolu s ďalšími mestami patriacimi do rovnomenného okresu vytvára pestrú sieť redakcií novín či už spravodajského, infomračného alebo podnikového charakteru, svoje miesto tu nachádzajú aj prevádzkovatelia káblového televízneho a rozhlasového vysielania. Bánovce nad Bebravou naopak predstavujú akúsi centrálu a žiadna iná obec okresu im nie je schopná v oblasti regionálnych médií konkurovať. Hoci sa v porovnaní s Náchodskom javí byť počet novín vychádzajúcich v regióne Bánovecko veľmi nízky, pre oblasť je postačujúci s prihliadnutím na to, že v posledných rokoch sa stále čoraz častejšie objavujú nové tituly (BN Euro profit, BIN) a obyvatelia majú možnosť získavať informácie z viacerých zdrojov.

Veľký rozmach internetu sa zákonite prejavil aj v regiónoch a pre občanov je pozitívnou novinkou, že už takmer všetky periodiká a televízie majú na svojich webových stránkach viac či menej kompletný archív, to znamená, že ak sa aj nachádzajú mimo domova, majú možnosť neustále sledovať domáce dianie.

Najväčším problémom regionálnych médií ako v Bánovecku tak na Náchodsku sa javí byť financovanie. Práve z dôvodu nedostatočných dotácií či už zo strany mestských a obecných rozpočtov alebo skrachovania rôznych súkromných firiem, zaniklo v skúmaných regiónoch viacero periodík. Tento problém sa týka aj vysielania náchodskej TévÉ Náchod, či jaromerskej TV Jaroměř, ale napríklad aj bánovského rádia WOW.

Sledovať vývoj v oboch regiónoch aj do budúcnosti a mapovať zmeny, ktoré v ďalšom období rámci mediálnych aktérov nastanú, by mohlo byť zaujímavým námetom na ďalší neskorší výskum.

Celkovo sa dá povedať, že regionálne médiá ako v Bánovecku tak na Náchodsku majú svoju nenahraditeľnú funkciu v oblasti informovania obyvateľov o dianí v ich domácom regióne a vďaka archivovaniu jednotlivých výtlačkov, relácií či programom predstavujú sú zdrojom hodnotných historických informácií dôležitých aj pre ďalšie generácie.

SUMMARY

Regional media are an important part of the Slovak and Czech media market. At the very beginning of the existence of periodical press on our region, the local intelligence realized that it was important to have magazines and newspapers informing people about the local news. According to the concept of news values, being close is, one of the main factors why an event becomes a part of news service. This concept comes from a natural human desire to know what is going on around them. Nachodsko and Banovce are not different. The results of this work show, that the regional press network is larger in the Nachodsko region than the Banovecko region. The reason for this is a different settlement structure of these two regions. Nachod, together with other towns belonging to this region form a colorful network of press, cable television and radio broadcasting. On the other hand, Banovce nad Bebravou forms a sort of a central point and no other town in then region is able to compete with it.

However, the number of newspapers published in Banovecko region, seems to be a lot lower than the number in Nachodsko. Despite this fact, it is substantial and what is more, a couple of new titles have been added not so long ago (BN Euro profit, BIN). Thanks to his the public has a chance to get new information from different sources. The increase of internet use can be seen in these regions and most of the periodicals and televisions have an online archive which enables people to stay up to date with the events taking place in their region.

The most significant problem for regional media in both Nachodsko and Banovecko is financing. Due to insufficient funds from both council and regional budgets and private businesses, a number of periodicals in the regions ceased to exist- e.g. TeVe Nachod, TV Jaromer and also radio WOW in the Banovecko region.

To sum it all up, the regional media in both Banovecko as well as Nachodsko play an inevitable role in informing the citizens about the events in their region. The archivation of each issue or programs has a historical value and is important for the future generations.

Použitá literatúra

BAŠTECKÁ, L. a kol. *Náchod (historie, kultura, lidé)*. Praha: nakladatelství Lidové noviny, 2004. 326 s. ISBN 80-7106-674-5

BITAROVSKÝ, M. J. Matúšku 770/ 16, Bánovce nad Bebravou. 10.4.2009. Osobná komunikácia

BOUZA, E. , VAŇKOVÁ, V. *Sbírka časopisů 1896- 1943*. Nové Město nad Mětuji: státní okresní archiv, 1967. 22 s.

BREČKA, S. *Regionálne a lokálne médiá na Slovensku*. Bratislava: Print-Servis, 1998. 90 s. ISBN 80-88755-80-8

BRIŠOVÁ, N, Rádio WOW, Sládkovičova 1172/ 34, Bánovce nad Bebravou. 21.4.2009. Osobná komunikácia

DVOŘÁČEK, B. *Pohledy do minulosti Nového Města nad Metují*. Nové město nad Mětuji: Městský úřad, 1998. 471 s. ISBN 80-238-3095-3

HRADECKÉ NOVINY: *Městská televize s novou nabídkou*. 2.11.1994

KADLEC, M. *Náš čas: Vysílání TV Jaroměř ohroženo?* 25.10.1994

MINISTERSTVO KULTURY: *Databáze periodického tisku pro veřejnost*

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY: Online katalog.

NÁŠ ČAS: *Lessenkova odchází*. 25.10.1994

PODOBOVÁ, A. *Vznik a vývoj závodných novin TATRA v rokoch 1964- 1989*. Bratislava: Univerzita Komenského. Filozofická fakulta. Katedra teórie a dejín žurnalistiky, 1986. 165 s., prílohy. Vedúci diplomovej práce Doc. PhDr. Jozef Virčík Csc.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA: Online databáza pre verejnosť

ŠIŠMIŠ, M. a kol. *Bánovce nad Bebravou 1232- 2002*. Martin: Osveta, 2002. 447s. ISBN 80-8064-095-X

ŠTĚPÁNKOVÁ, J. Hurdálková 147, Náchod. 3.4.2009. Osobná komunikácia

TUCHYŇA, M. BTV, Farská 7, Bánovce nad Bebravou. 5.5.2009. Osobná komunikácia

ZWIASOVÁ, K. Agency Gemini s.r.o, Trenčianska cesta 887/52, Bánovce nad Bebravou. 10.4.2009. Emailová komunikácia

Použité webové odkazy

<http://www.amosonline.info/tv-amos>

http://www.broumov-mesto.cz/zpravodaj/zpr_main.html

<http://www.cernahora.cz/radio-program-a-lide/o-nas.htm>

http://www.ceskaskalice.cz/urad/data/inf_cancalek.htm

http://www.finance.idnes.cz/inv.asp?c=A020208_181441_ekonomika_klu

<http://www.hasicisro.cz/>

<http://www.hitradiomagic.cz/index.php?lng=CZ&index=0&webid=15>

<http://www.jaromer-josefov.cz/clanky.php?iSekce=6&iSub=221&iClanek=727>

<http://www.mestohronov.cz/hronovske-listy/clanek/zasady-pro-vydavani-hronovskych-listu>

http://www.mestonachod.cz/na/z_servis/zpravodaj

http://www.mezimesti.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9369&id=17063&p1=4142

<http://www.nachodsko.cz/isna/start.htm>

<http://www.nachodsko.info/>

<http://www.nachodskyswing.cz/index.php?gid=1481>

<http://www.novinyecho.cz/about.php>

<http://www.obcemetuje.cz/index.php?id=1&pid=80>

<http://old.mmr.cz/sdruzeni-mest-a-obci-broumovska-policka-a-teplicka>

<http://www.mynoviny.sk/topolcianske-noviny-767.aspx>

<http://www.populivox.sk/>

<http://www.pranier.sk/>

http://www.radia.sk/spravy/1797_od-11-maja-nove-radio-wow.html

http://www.radioyes.sk/index.php?site=radio_yes

<http://www.reflex.cz/clanek6968.html>

<http://www.regionbanovce.sk/>

<http://www.rejstrik-firem.kurzy.cz/rejstrik-firem/DO-60912103-tv-nachod>

<http://sk.radiotv.cz/radio/radio.phtml/wow>

<http://sk.radiotv.cz/radio-clanky/1658/radio-yes-oddnes-skusobne--naostro-od-januara.html>

<http://www.studioktj.cz/programova-nabidka.htm>

<http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=579>

<http://zpravodaj.cervenykostelec.cz/zpravodaj.html>

Zoznam príloh

Príloha č. 1: Poloha Náchodska v rámci ČR (mapa)

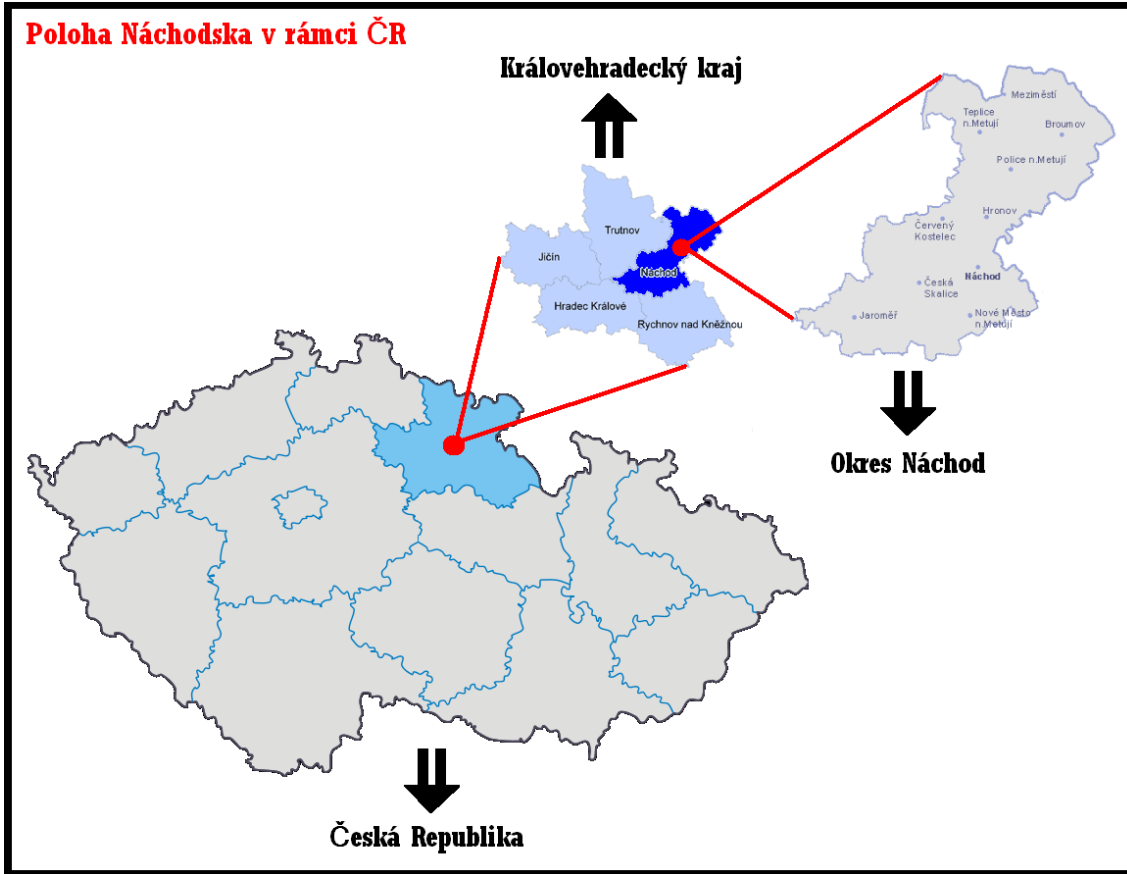
Příloha č. 2: Poloha Bánovecka v rámci SR (mapa)

**Príloha č. 3: Počúvanosť Hitrádia Magic v porovnaní s ostatnými rádiami v ČR
(tabuľka)**

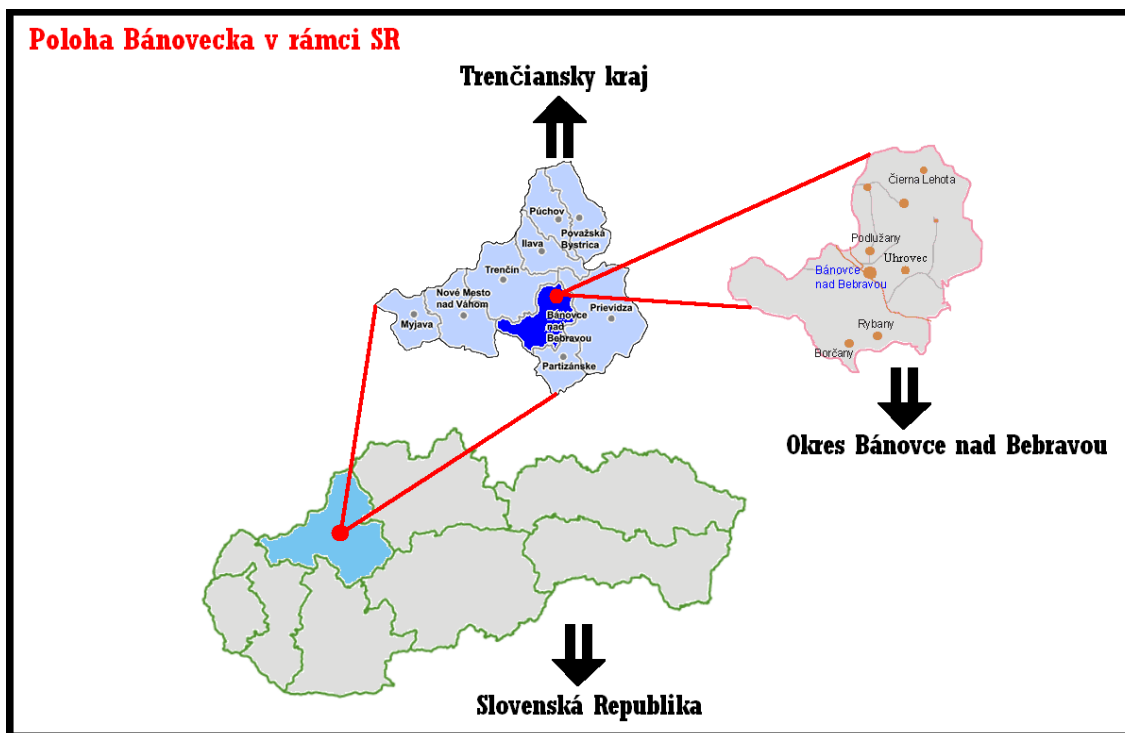
**Príloha č. 4: Počúvanosť rádia WOW v porovnaní s ostatnými rádiami v SR
(tabuľka)**

Prílohy

Príloha číslo 1.

Príloha číslo 2

Príloha číslo 3

Počúvanosť Hitrádia Magic v porovnaní s ostatnými rádiami na v Českej republike

	I.-II.Q		II.-III.Q		III.-IV.Q		IV.-I.Q		I.-II.Q		II.-III.Q		III.-IV.Q		IV.Q 2008 -	
	2007		2007		2007		2008		2008		2008		2008		I.Q2009	
	WR	DR	WR	DR	WR	DR	WR	DR	WR	DR	WR	DR	WR	DR	WR	DR
Radio Impuls	2055	1058	2140	1082	2193	1109	2187	1143	2185	1125	2151	1084	2163	1084	2238	1127
Evropa 2	1758	912	1755	882	1664	838	1596	820	1653	850	1740	889	1846	931	1919	958
Frekvence 1	1697	865	1680	829	1649	804	1563	797	1569	813	1750	930	1835	959	1832	932
ČRo 1 - Radiožurnál	1226	682	1193	694	1188	700	1215	709	1300	750	1308	722	1352	764	1404	819
Rádio Blaník	910	438	948	492	965	522	949	513	916	476	964	492	976	496	957	497
ČRo 2 - Praha	680	405	636	370	648	386	655	393	661	398	681	418	698	436	674	413
Rádio Čas	429	230	416	227	392	231	384	215	368	201	387	214	423	231	453	246
Country Rádio	307	157	323	158	290	142	295	146	320	149	334	157	338	173	371	190
Rádio Beat	225	96	234	116	239	126	253	122	274	129	285	144	320	157	337	151
Rádio OK	280	148	287	147	276	144	275	144	284	146	305	164	328	187	325	192
ČRo Brno	298	192	290	187	305	203	320	211	325	198	310	184	296	190	312	211
Hitrádio Orion	219	98	268	113	267	113	251	110	245	107	257	116	281	127	276	119
Kiss Hády	212	98	234	108	214	89	177	73	182	83	200	90	205	83	214	92
ČRo 3 - Vltava	180	66	176	62	172	64	164	60	164	60	169	76	204	92	205	82
Hitrádio Vysočina	186	96	188	91	199	95	192	90	186	93	195	92	199	91	204	103
Kiss Morava	170	86	195	93	187	89	165	79	168	73	177	76	177	80	192	89
Hitrádio FM Plus	193	88	193	82	184	88	170	85	163	76	175	84	194	92	184	88
ČRo Plzeň	166	98	161	96	144	93	152	97	170	107	163	101	172	107	174	108
Hitrádio Faktor	155	78	158	73	156	71	159	73	171	86	189	93	188	90	172	87
Rádio City	157	73	181	82	178	91	161	83	154	76	152	70	157	77	161	81
Rádio Petrov	145	80	168	94	161	90	132	72	132	68	147	83	152	83	159	79
Rádio Helax	145	64	155	62	166	67	162	77	161	77	176	81	164	79	150	70
Fajn Radio	129	67	149	76	140	65	137	63	149	64	147	65	139	78	147	76
Rádio Proglas	95	34	91	33	89	37	107	52	96	50	90	42	140	63	146	63
Hitrádio Magic	104	44	108	59	121	79	131	76	128	62	136	65	149	69	145	65
Rádio Haná	124	51	109	48	112	44	104	43	126	47	139	51	133	48	144	56
ČRo České Budějovice	155	101	133	85	143	94	158	109	152	105	141	94	136	88	138	87
Kiss Jižní Čechy	116	46	107	42	106	47	88	42	86	37	97	39	114	46	126	66
Fajn North Music	135	68	122	65	119	60	131	69	126	64	115	56	123	63	123	61
ČRo Ostrava	102	54	99	55	90	54	95	56	119	68	114	67	102	63	115	68
Rádio Contact Liberec	102	47	114	52	106	44	96	41	95	46	99	44	99	39	113	49
Rádio Bonton	120	50	114	43	112	41	111	45	117	49	119	49	117	47	113	43
Rádio Relax	120	61	119	62	94	54	96	52	97	48	95	51	102	54	111	47
Rádio Egrensis	100	45	106	60	100	61	94	51	85	41	92	43	99	43	99	51
ČRo Olomouc	100	40	107	55	102	62	101	59	103	52	118	62	113	63	97	45
Hitrádio Apollo	107	47	109	49	109	47	93	43	75	38	82	39	107	49	95	43
Rádio Rubi	83	32	90	32	94	29	85	25	86	31	85	36	86	39	95	37
Rádio Hey Ostrava	73	35	77	36	77	39	68	32	83	36	97	46	93	40	94	40
Kiss 98fm	114	34	110	38	102	38	101	36	100	33	108	39	102	40	93	38
Kiss Publikum	80	39	87	41	80	34	70	32	74	41	76	41	86	42	92	43
RockZone 105,9	59	15	51	15	51	17	62	19	73	26	71	27	72	26	90	34

ČRo Hradec Králové	85	44	89	44	84	49	80	43	80	38	93	47	95	53	89	51
Rock Rádio Šumava	94	42	87	41	84	39	88	35	81	28	74	29	83	34	88	38
Hitrádio Dragon	83	34	81	32	79	37	79	36	72	30	83	37	89	42	87	40
ČRo Sever	66	31	72	34	66	32	61	30	76	37	78	39	85	42	84	40
Kiss Proton	95	36	88	43	79	34	72	25	65	26	71	26	86	32	84	37
Kiss Delta	104	45	105	52	81	47	76	45	95	48	93	47	84	38	81	33
Fajn Rádio Agara	79	34	81	30	70	29	60	30	52	24	56	27	69	34	77	34
Radio 1	103	48	84	38	68	30	75	29	75	28	63	25	62	24	77	34
Rádio Hey Brno	67	26	73	32	82	40	64	31	67	30	76	35	73	33	74	30
Hitrádio FM (Most / Labe)	87	26	79	26	94	45	85	41	75	30	71	27	72	27	73	27
Rádio Jizera	71	36	74	35	73	39	69	39	68	36	71	40	81	43	69	37
Hitrádio FM Crystal	69	37	72	40	69	43	68	45	62	38	59	34	60	34	61	29
Rock Rádio Jih (Gold+Pracháreň)	54	22	58	27	58	23	49	17	40	19	45	22	55	18	61	23
ČRo 6	57	34	53	23	45	17	43	22	56	27	61	27	60	27	58	31
Programová síť BBC	44	17	37	16	34	14	39	13	47	17	52	21	53	21	57	22
Rádio Hey Praha	55	30	59	27	56	23	51	19	59	23	56	24	51	18	56	18
ČRo Region - Jihlava	29	18	30	19	30	19	35	20	34	19	26	13	32	17	55	32
ČRo Regina	50	21	52	25	49	30	50	28	59	29	55	30	53	25	53	20
Expres Radio	60	33	49	24	44	18	44	21	40	19	41	18	50	17	51	21
Oldies Rádio Olympic	55	20	45	20	41	19	40	14	53	12	52	13	42	18	46	27
Rádio Dyje	19	9	30	12	—	—	29	12	39	12	47	16	44	19	44	19
ČRo Pardubice	40	17	40	10	34	16	31	17	37	13	45	17	47	16	44	15
Fajn Rádio Hity	41	18	44	15	45	12	39	12	31	13	30	16	34	16	42	19
Fajn Rádio Life	84	40	69	32	61	32	78	45	75	39	57	24	58	25	42	19
ČRo Region - StČ	25	13	29	12	27	13	24	12	26	12	28	16	39	26	40	27
Rádio Spin	20	11	40	20	51	26	47	25	52	26	55	27	41	17	40	16
Rádio Classic FM	41	14	38	13	38	17	39	21	31	17	27	14	35	15	38	16
Rádio Hey Profil	44	16	45	18	50	25	47	23	31	11	29	12	34	12	33	8
Hitrádio Magic Brno	48	24	38	18	33	13	43	19	48	21	36	12	32	12	30	15
Free Rádio 107 FM	22	14	—	—	—	—	—	—	—	—	28	12	24	11	20	11
Rádio Hey Sever	18	8	20	7	20	10	17	10	20	7	20	7	10	4	17	5
ČRo 4 - Radio Wave	48	21	39	12	43	12	41	13	38	11	38	9	24	6	16	3
Rádio DJ	3	—	2	1	6	2	7	2	8	3	10	5	6	4	4	4
Rádio Valašsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3
Rádio Orlík	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2
Rádio Černá Hora	300	141	282	134	262	116	261	103	262	107	263	112	—	—	—	—
Rádio Krokodýl	179	70	164	63	155	58	162	65	162	64	163	61	—	—	—	—
Rádio Zlín	99	48	109	52	106	49	94	36	110	48	114	52	—	—	—	—
Rádio Jih	103	55	103	57	101	54	86	42	92	43	110	59	—	—	—	—

Príloha číslo 4

počet poslucháčov v tisícoch, 14-79 r., počúval včera	◀ staršie údaje					novšie údaje ▶							
	200	200	200	200	200	2007	2007	2007	2008	2008	2008	2008	2009
	5	6	6	6	7	1+2	2+3	3+4	4+1	1+2	2+3	3+4	4+1
<u>Rádio Expres</u>	857	934	955	886	945	928	915	975	1012	1019	1018	969	963
<u>Rádio Slovensko</u>	783	888	859	818	843	828	786	784	776	796	825	776	752
<u>Fun Radio</u>	447	394	425	429	497	499	473	458	545	621	601	586	576
<u>Jemné Melódie</u>	---	---	190	386	407	385	404	430	397	378	358	351	361
<u>Rádio Regina</u>	230	320	268	343	388	327	281	321	344	320	290	295	318
<u>Rádio Okey</u>	313	300	320	288	273	246	244	266	296	307	296	293	275
<u>Rádio Viva</u>	154	106	85	136	122	104	119	164	187	190	177	171	150
<u>Rádio Lumen</u>	194	161	154	105	113	124	108	83	105	129	124	114	127
<u>maďarské stanice</u>	231	250	217	230	231	226	196	185	210	194	141	136	114
<u>Rádio FM</u>	176	190	162	157	199	155	127	115	92	80	65	73	78
<u>Rádio Hey!</u>	10	24	40	27	42	39	33	22	29	55	59	72	77
<u>ostatné</u>	---	3	---	---	0	0	0	0	7	40	76	57	66
<u>Rádio Beta</u>	18	17	12	27	31	27	24	24	28	25	20	19	21
<u>Rádio Frontinus</u>	13	28	36	13	6	12	9	10	20	15	13	21	20
<u>Rádio Patria</u>	24	36	13	29	21	26	22	21	34	31	22	17	16
<u>české stanice</u>	7	29	13	52	57	46	26	14	26	15	<u>X</u>	<u>X</u>	15
<u>Rádio Devín</u>	35	28	31	45	26	36	39	32	35	22	<u>X</u>	13	14
<u>Rádio Best</u>	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	<u>X</u>	<u>X</u>

<u>Rádio G3</u>	17	15	13	30	13	13	14	9	6	12	X	X	X
<u>Rádio HIT FM</u>	14	13	3	11	17	13	14	15	10	X	10	12	X
<u>Rádio Hornet</u>	---	---	---	---	---	---	---	---	---	X	X	X	X
<u>Rádio Kiss</u>	23	20	25	20	23	26	19	8	11	14	12	X	X
<u>Rádio Košice</u>	---	---	---	---	---	---	---	0	0	X	X	X	X
<u>Rádio Max</u>	5	12	5	11	32	25	16	9	4	X	X	X	X
<u>Rádio Metropola</u>	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	X	X
<u>Rádio One</u>	---	---	---	0	0	4	4	0	0	X	X	X	X
<u>Rádio Prešov</u>	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	X
<u>rakúske stanice</u>	13	5	33	17	3	6	10	6	10	15	23	17	X
<u>RTI</u>	6	7	5	9	3	2	2	3	2	X	X	X	X
<u>Rádio SiTy</u>	5	0	0	7	0	3	3	0	8	X	X	X	X
<u>Tour Rádio</u>	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	X	X
<u>Rádio Vatikán</u>	0	3	1	0	5	6	6	3	0	X	X	X	X
<u>Rádio Wow</u>	---	---	---	---	---	---	---	1	3	10	11	X	X
<u>Rádio Yes</u>	---	---	---	---	---	---	---	---	---	X	X	X	X
<u>Rádio Zet</u>	12	18	18	6	8	12	8	6	8	X	X	X	X
<u>Rádio GO DeeJay</u>	4	1	ñ	ñ	ñ	ñ	ñ	ñ	ñ	ñ	ñ	ñ	ñ
<u>Rádio Dúha</u>	32	16	42	23	15	18	16	14	27	---	---	---	---
<u>Rádio Fajn</u>	3	1	7	6	12	8	2	2	3	---	---	---	---
<u>N Rádio</u>	29	14	36	40	46	51	54	33	6	---	---	---	---
<u>BBC Londýn</u>	0	0	0	0	---	---	---	---	---	---	---	---	---
<u>Rádio b1</u>	20	18	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
<u>Rádio Naj</u>	7	7	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---